

Η ΝΕΑ

ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΕΤΟΣ Β΄

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1905

ΑΡΙΘ. 14.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Τῆ κατά μῆνα πνευματικῆ πανδαισία τῆ ὑπὸ τῆς «Νέας Ζωῆς», τοῖς αὐτῆς ἀναγνώσταις προσφερομένη, καλὸν ἐνομιζαμεν, ἵνα ὅσον οἷόν τε πλουσιώτεραν ταύτην καταστήσωμεν, νὰ προσενέγκωμεν, οἰκνὴν ἐπιδορπίου, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἢ δὴ εὐχύμοις καὶ εὐτρόφοις παρατεθειμένοις ἐδέσμασι, περιγραφὴν τῆς ἐν ἔτει 1870 εἰσελάσεως εἰς Ρώμην τῶν ἰταλικῶν στρατευμάτων καὶ ἦν ἀπεσπάσαμεν ἓκ τινος πονηματίου ἐπιγραφομένου «Le tre Capitoli» τοῦ καλλιπεοῦς συγγραφέως ὁδόν τε καὶ ἐνθέρμον ἰταλοῦ πατριώτου Ἐδμόνδου De Amicis. Καὶ ταύτην ἀντὶ ἄλλου τινος ἐπ' ἴσῃς διαφέροντος προτιμήσαμεν, διότι προκείται περὶ σπουδαιότατον ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ γεγονότος πανηγυρικῶς ἑορταζομένου κατ' ἔτος τῆ 20ῆ Σεπτεμβρίου ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, ὅπου ὑπάρχουσι γνήσιοι καὶ φιλοπάτριδες ἰταλοὶ, ὡς λόγου χάριν ἐν Αἰγύπτῳ ἐν ἧ τὸ ἰταλικόν, μετὰ τὸ ἑλληνικόν στοιχεῖον, δευτερεύει. Καὶ λέγομεν μὲν σπουδαιότατον, πρῶτον, διότι ἀπὸ τούτου χρονολογεῖται ἡ κατάργησις τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, ἣν ἐσφετερίσθησαν πρὸς ἐπαύξεισιν τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἰσχύος αὐτῶν οἱ δῆθεν τοῦ Πέτρου ἀλάθητοι διάδοχοι ληθαργοῦντες τῶν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ὑπὸ τοῦ θεανθρώπου αὐτῶν διδασκάλου λεχθέντων ῥημάτων. «Regnum meum non est hujus mundi», καὶ δεύτερον διότι σὺν τῷ γεγονότι τούτῳ ἐπετελέσθη ταυτοχρόνως τὸ μέγα τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἰταλικῆς ἀνεξαρτησίας ἔργον.

Καὶ ἓκ τῶν τεσσάρων περιφανεστέρων ὑπερημάτων τῆς μεγάλης τῶν ἰταλῶν ιδέας καὶ ταύτη ἀφιερωσάντων πνευμά τε καὶ καρδίαν ἅμα δὲ πρωταγωνιστῶν αὐτῶν ὁ μὲν Cavour εἶχεν ἦδη τελευτήσῃ ἀπὸ τοῦ 1861, ὁ Mazzini τῷ 1872, ὁ δὲ Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ ὁ ἐπικληθεὶς διὰ τὸ γεναιόδωρον καὶ δημοφιλὲς αὐτοῦ «il Re Galantuomo» τῷ 1878, καὶ τέλος ὁ Garibaldi, οὔτινος ὁ πολυκύμαντος

ἀλλὰ πλήρης δράσεως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας βίος αὐτοῦ εἶναι ὀλόκληρος ἐποποιία ἀπεβίωσεν τῷ 1882. Σὺν τοῖς μεγάλοις τούτοις ἀνδράσιν ἐξέλιπε μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου ἡ ἐνδοξος ἐκείνη γεννεὰ, ἥτις κατώρθωσε νὰ ἐνοποιήσῃ τὴν Ἰταλίαν, διότι ἦτο μεστὴ μεγάλων ἀρετῶν, διότι εἶχε ἀκραιότατον τὸ αἶσθημα τοῦ καθήκοντος, ἐνεφεροεῖτο δὲ διαπύρου ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ τῷ ἱερῷ τῆς Ἰταλίας ὀνόματι.

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΙΣ ΡΩΜΗΝ

Ἐν Ρώμῃ τῆ 21 Σεπτεμβρίου 1870

ΤΑ πράγματα τὰ ὁποῖα ἔχω νὰ εἶπω εἶναι τόσον πολλά καὶ ποικίλα, ὥστε μοὶ φαίνεται ἀδύνατον νὰ τὰ ἐκθέσω ἐν τάξει καὶ μετὰ τινος σαφηνείας. Καὶ ὄντως, μέγιστον πρᾶγμα εἶναι ἡ ἐπιθυμία τοῦ γράφειν ἐν ὄρχῳ καθ' ἣν ἀνὰ πάσας τὰς ὁδοὺς τῆς Ρώμης ἀντηχοῦσιν εἰσέτι αἱ τοῦ πρώτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς πρώτης χαρᾶς ζητωκραυγαί. Πᾶν ὅ,τι εἶδον χθὲς μοὶ φαίνεται ὄνειρον, εἶμαι κατάκοπος ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς συγκινήσεως, καὶ ὑπάρχουσι στιγμαὶ καθ' ἃς ἀμφιβάλλω ὅτι εὐρίσκομαι ἐνταῦθα, ὅτι εἶδον ὅπερ εἶδον, ὅτι ἡσθάνθη ὅπερ ἡσθάνθη.

Θὰ εἶπω ὑμῖν πάραυτα ὅτι ἡ ὑποδοχὴ ἡ ὑπὸ τῆς Ρώμης γενομένη εἰς τὰ ἰταλικά στρατεύματα ὑπῆρξε ἀνταξία τῆς πρωτευούσης τῆς Ἰταλίας, ἀνταξία τῆς Ρώμης, ἀνταξία τῆς ἐνδόξου πόλεως τῆς ἐξόχως πατριωτικῆς. Τὰ πάντα ἦσαν ἀνώτερα οὐ μόνον πάσης προσδοκίας ἀλλὰ πάσης φαντασίας. Ἀνάγκη νὰ ἔχη τις ἰδίᾳ νὰ πιστεύσῃ. Θὰ ἀμφιβάλλητε ἴσως περὶ τῆς εὐλικριείας μου, καὶ τοῦτο τὸ προβλέπω, ἀλλὰ δὲν θέλω

Ἐπὼς πείσω ὑμᾶς νὰ ματαιοπονήσω πολυλογῶν, γνωρίζων ἕκ τῶν προτέρων ὅτι δὲν θὰ ἦμαι πιστευτός. Καὶ ἔμῳς αἰσθάνομαι ὅτι δὲν θὰ δώσω ὑμῖν, εἰμὴ λίαν ἀμυδρὰν εἰκόνα τῆς πραγματικότητος. Χθὲς περὶ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς πρωίας ἐξύπνησεν ἐμὲ καὶ τοὺς συντρόφους μου ἡ μακρόθεν τοῦ τηλεβόλου ἀντήχησις. Παρευθὺς ἐξεκινήσαμεν καὶ μόλις εὐρέθημεν πρὸ τῆς εἰς ἀπόστασιν πέντε ἢ ἕξ μιλίων καὶ ἀπέναντι ἡμῶν ἀνορθουμένης πόλεως, εἰκάσαμεν ἕκ τῶν νεφῶν τοῦ καπνοῦ, ὅτι ἡ πόλις προσεβάλλετο ἕκ διαφόρων μερῶν. Ἡ εἰκασία δὲ αὕτη ἦτο πράγματι ὀρθή. Τὸ τέταρτον στρατιωτικὸν σῶμα ἐνήργει πρὸς τὸ μέρος τῆς ζώνης τῆς μεταξὺ τῆς πύλης San Lorenzo καὶ τῆς πύλης Salara, ἡ μὲν μοιραρχία Angioletti κατὰ τῆς πύλης San Giovanni, ἡ δὲ μοιραρχία Bixio κατὰ τῆς πύλης San Pancrazio. Ὁ στρατηγὸς Mazé de la Roche μετὰ τῆς 12ης μοιραρχίας τοῦ 4ου σώματος ἔμελλε νὰ κυριεύσῃ τὴν πύλην Pia.

Ἐφ' ὅσον προϋδαινομεν (ἐννοεῖται πεζῆ), ἐδλέπομεν εἰς τοὺς ἐξώστας εἰς τὰ ἀνδρᾶ τῶν ἐξοχικῶν οἰκιῶν ἀπειρον πλῆθος, ὅπερ τὰ βλέμματα εἶχεν ἐστραμμένα πρὸς τὰ τῆς πόλεως τείχη. Πλησίον τοῦ ἀγροκηπίου Casalini συναντῶμεν τὰ ἐπίτακτα τῶν Bersaglieri ἕξ τάγματα, ἅτινα περιμένουσι τὴν διαταγὴν, ὅπως προελάσωσι κατὰ τῆς πύλης Pia. Οὐδὲν πεζικὸν σῶμα εἶχεν εἰσέτι ὀρμήσει εἰς ἐφοδὸν μόνον τὸ πυροβολικὸν διετέλει βῆλλον ἐπιτυχῶς κατὰ τῶν πυλῶν καὶ τῶν τειχῶν, ὅπως διανοίξῃ ρήγματα. Δὲν ἐνθυμούμαι καλῶς κατὰ ποίαν ὥραν ἀνηγγέλθη ἡμῖν ὅτι τὸ πυροβολικὸν εἶχε κάμει εὐρὴ ρήγμα πλησίον τῆς πύλης Pia καὶ ὅτι τὰ ἐκεῖ τηλεβολοστάσια τῶν παπικῶν εἶχον καταστῆ ἐντελῶς ἀχρηστὰ. Ἐν τῷ μεταξῦ, διαδοθέντος ὅτι τινὲς τῶν ἡμετέρων πυροβολητῶν εἶχον πληγγυθῆ, ἐσπεύσαμεν, ὅπως μάθωμεν τὴν ἀλήθειαν, νὰ ἐρωτήσωμεν ἐκείνους οἵτινες ὑπέσπερον ἀπὸ μέρη ἐγγύτερα τοῦ ἐχθροῦ, πάντες δὲ μᾶς διεβεβαίον, ὅτι ὁ παπικὸς στρατὸς ἔδιδε οὐκ ὀλίγα δείγματα ἀξιοθαυμάστου ἀπειρίας καὶ ἀστοχίας εἰς τὸ σκοποβολεῖν, ὅτι αἱ δίοδοι ἦσαν ἐλεύθεροι, τὸ δὲ πεζικὸν ἔτοιμον νὰ ἐφορμήσῃ εἰς ἐφοδὸν. Ἀνήλθομεν τότε ἐπὶ τοῦ ἀνδρῶν μίαν ἐξοχικὴν οἰκίαν καὶ εἶδομεν διακεκριμένως τὰ μὲν τείχη διερωγῶτα, τὴν δὲ πύλην Pia ἐν κακῇ καταστάσει. Ὅλοι αἱ γειτονικαὶ τῶν τειχῶν ἐπαυλεῖς ἐβρίθον στρατιωτῶν, διὰ μέσου τῶν δένδρων ἐδλεπέ τις σχοινοτενεῖς πυροβολικοῦ φάλαγγας, ὑπεράνω δὲ τῶν τειχῶν τῶν πρᾶσυνοφύλλων κήπων λάμποντα πυροβόλα καὶ ἀπαστραπτούσας λόγχας, τέλος ἀξιωματικούς τοῦ ἐπιτελείου καὶ ἀγγελιαφόρους ἀπὸ ρυτῆρος τρέχοντας καθ' ἕλας τὰς διευθύνσεις.

Μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψω λεπτομερῶς τὴν ἐπραξάν αἱ ἄλλαι μοιραρχίαι, ὡς ἕκ τούτου θὰ περιορισθῶ εἰς τὴν τοῦ Mazé de la Roche ἡ μόνη τὴν ὁποῖαν ἠκολούθουν. Ἡ ὁδὸς ἡ ἀγούσα εἰς Porta Pia εἶναι ἐκατέρωθεν ὠχυρωμένη ὑπὸ τῶν ζωννύτων τὰς ἐπαυλεῖς τοίχων. Προῦχωρήσαμεν πρὸς τὴν πύλην. Ὁ δρόμος εἶναι εὐθὺς καὶ ἡ πύλη ἐφαίνετο

κάλλιστα ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως. Ἐδλεπέ τις τὰ τῷ τοίχῳ προσδεδεμένα στρώματα ὑπὸ τοῦ παπικοῦ στρατοῦ καὶ ἤδη ἡμικεκαυμένα ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου πυρός, τοὺς κίονας τῆς πύλης, τὰ ἀγάλματα, καὶ τοὺς συσσωρευμένους πλήρεις χύματος σάκκους ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθεν ἡμῶν ἀνεγερθέντος ὁδοφράγματος. Τὸ πῦρ τῶν παπικῶν τηλεβόλων τὸ βαλλόμενον ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, εἶχεν ἤδη σιγήσει, ἀλλ' οἱ στρατιῶται ἤτοιμάζοντο ὅπως ἀμυνθῶσι ἀπὸ τὰ τείχη. Εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν μέτρων ἀπὸ τοῦ ὁδοφράγματος δύο τηλεβόλα μεγάλης ὀκλήσεως τοῦ ἡμετέρου πυροβολικοῦ ἐβαλλον κατὰ τῆς πύλης καὶ τοῦ τείχους. Ἡ ψυχραῖμος στάσις τῶν πυροβολητῶν ἐκείνων ἦτον ἀξιοθαύμαστος, ἀδύνατον νὰ εἴπῃ τις μετ' ὁποίας ἡσύχου ἀφελείας ἐξεπλήρουν τὸ ἔργον τῶν εἰς τόσον μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Πάντες αἱ ἀξιωματικοὶ ἦσαν παρόντες, ὁ στρατηγὸς Mazé μετὰ τοῦ ἐπιτελείου τοῦ ἱστατο ὅπισθεν τῶν δύο τηλεβόλων. Εἰς ἐκάστην βολὴν ἐδλεπέ τις τεμάχιον ὀγκώδες τοῦ τείχους ἢ τῆς πύλης ἀποσπώμενον καὶ καταγυθῶδες καταρρέον. Μικραὶ τινες χειροβομβίδες ἐκτοξευθεῖσαι ἀπὸ τινος ἄλλης πύλης διήλθον ὄχι πολὺ ὑπεράνω τοῦ ἐπιτελείου. Οἱ Ζουάδοι ἐβαλλον πυκνότερον πῦρ ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῦ Castro Pretorio, ἐν ἕκ τῶν ἡμετέρων συνταγματῶν εἶχεν ὑποστῆ ἐπαισιθητὴν θραύσιν.

Ὅταν ἡ πύλη Pia δὲν παρυσίασε πλέον οὐδεμίαν ἀντίστασιν, διεράγη δὲ πλησίον αὐτῆς τὸ τείχος σχεδὸν μέχρι τοῦ ἐδάφους δύο φάλαγγες τοῦ πεζικοῦ διετάχθησαν νὰ ὀρμήσωσι εἰς τὴν ἐφοδὸν. Δὲν δύναμαι νὰ δώσω λεπτομερείας. Ἦδον διερχόμενον δρομαίως τὸ 40ον τάγμα, εἶδον πάντας τοὺς στρατιώτας νὰ ριφθῶσι χαμαὶ τὸ γόνυ κεκλιμένον καὶ παραδοκούντας τὴν στιγμήν τῆς εἰσελάσεως. Ἦκουσα ζωηρὰν τουφεκισθῶσαν, εἶτα κρυγὴν οὐρνομήκη Savoia! εἶτα θόρυβον συγκεχυμένον, φωνὴν μακρόθεν κρυγάζουσαν — εἰσηλθόν! — Κατέφθασαν τότε μὲ πτερωτὴν βῆμα αἱ ἐπίτακτοι Bersaglieri καὶ ταῖς ἤδη ὑπαρχούσαις τηλεβοστοιχίαις προσετέθησαν καὶ ἕτεραι καὶ ταῖς ἤδη συντάγμασι ἕτερα καὶ ἀνὰ μέσον τούτων διεκρίνοντο τὰ φορεῖα διὰ τοὺς πληγωμένους. Ἐδραμον μετὰ τῶν ἄλλων πρὸς τὴν πύλην. Οἱ στρατιῶται συνωσιζόντο περὶ τὸ ὁδοφράγμα, δὲν ἠκούοντο πυροβολισμοί, αἱ δὲ φάλαγγες μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰσῆρχοντο. Πρὸς τὸ ἐν μέρος τῆς ὁδοῦ παρείχοντο ἤδη αἱ πρῶται βολῆσαι εἰς δύο ἀξιωματικούς τοῦ πεζικοῦ πληγωμένους, ὧν ὁ εἰς κατὰ γῆς καθήμενος, ὠχρότατος, ἐπίεξε διὰ τῆς χειρὸς τὸ πλευρόν του, τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς εἶχον ἤδη ἀπαγάγει. Ἐλέχθη τότε ὅτι ἀνδρείως εἶχεν ἀποθάνει ἐπὶ τοῦ τείχους ὁ ταγματάρχης τῶν Bersaglieri Paglieri διακιητῆς τοῦ 35ου τάγματος. Εἶδομεν ἀξιωματικούς τινὰς τῶν Bersaglieri τὰς χεῖρας ἐπιδεδεμένας. Ἐμάθομεν ὅτι ὁ στρατηγὸς Angelino εἶχεν ὀρμήσει ἕκ τῶν πρώτων, μετὰ τὴν σπᾶθην εἰς τὴν χεῖρα, ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης. Πανταχόθεν προσέτρεχον ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία κρυγάζοντες, καὶ αἱ ὅποιοι ἀφ' οὗ ἀνέκοπτον ἐπ' ὀλίγον τὸν δρόμον τῶν, ὅπως ἴδωσι τὸ

τῆδε κακίσει ρυπαῖνον τὴν γῆν αἶμα, ἐστέναζον βαθέως καὶ ἐξηκολούθουν πάλιν τρέχοντες.

Ἡ Porta Pia κατεθραυσμένη ἔκειτο χαμαὶ, μόνον ἡ ὑπερμεγέθης τῆς Παναγίας εἰκὼν, ἣτις ἐπιφαίνεται ὀπισθεν ταύτης, ἦτον ἀνέπαφος, τὰ δεξιάθεν καὶ ἀριστερόθεν ἀγάλματα ἦσαν ἀκέφαλα, τὸ ἔδαφος τριγύρω, ἦτο κατεσπαρμένον ἀπὸ σωρούς χύματος, καπνίζόντων στρωμάτων, φεσίων τῶν ζουάδων, ὅπλων, δοκῶν καὶ λίθων. Διὰ τοῦ πλησίον ρήγματος εἰσῆρχοντο ταχέως τὰ ἡμέτερα συντάγματα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐξῆλθε τῆς Porta Pia ἅπαν τὸ διπλωματικὸν σῶμα ἐν μεγάλῃ στολῇ καὶ διηυθιθῆ πρὸς τὸ στρατηγεῖον.

Εἰσηλθόμεν εἰς τὴν πόλιν, αἱ πρῶται ὁδοὶ ἔγεμον ἤδη στρατιωτῶν. Ἀδύνατον νὰ ἐκφράσω τὴν συγκίνησιν, ἣν ἠσθάνθημεν ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐδλέπομεν τὰ πάντα συγκεχυμένως, ὡς ὅπισθεν ἐνὸς νέφους. Οἰκίαι αἰτινες τὴν πρῶταν εἶχον γείνει κατανάλωμα τοῦ πυρός ἐκάπνιζον, ζουάδοι τινες αἰχμάλωτοι διήρχοντο διὰ μέσου τῶν τάξεων μας. Ὁ ρωμαϊκὸς λαὸς ἔτρεχεν εἰς προὔπανθησιν ἡμῶν. Ἐχαιρέτισαμεν διερχόμενοι τὸν συνταγματάρχην τῶν Bersaglieri Pirelli, ὁ λαὸς τὸν περιεστράχισε φωνάζων. Ἐφ' ὅσον προχωροῦμεν νέαι ἀμαξαί, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἰσὶν ὑπουργοὶ καὶ ἄλλα ὑψηλὰ πρόσωπα τοῦ Κράτους καταφθάνουσι. Ὁ λαὸς ὀλοὴν πληθύνεται. Φθάνομεν εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Termini. Αὕτη εἶναι πλήρης ζουάδων καὶ ἐγγυρῶν στρατιωτῶν, οἵτινες περιμένουσι τὴν διαταγὴν, ἵνα ἀποσυρθῶσι. Φθάνομεν κατόπιν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Quirinale ὅπου ἔρχονται δρομαίως τὰ ἡμέτερα συντάγματα, οἱ Bersaglieri καὶ τὸ ἵππικόν. Αἱ οἰκίαι καλύπτονται μετὰ σημαίας. Τὸ πλῆθος εἰσχωρεῖ μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν κρυγάζων καὶ ἐπευφημοῦν. Διέρχονται ὄμοιοι πολιτῶν κρατούντων τὰ ἔπλα τὰ ὅποια ἀφήρησαν ἀπὸ τοὺς ζουάδους. Ἰδοὺ καὶ οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ παπικοῦ στρατοῦ. Τὰ δὲ ἕξ τάγματα τῶν Bersaglieri, ὧν προηγεῖται τὸ πλῆθος διευθύνονται ταχέως πρὸς τὴν πλατεῖαν Colonna.

Ἐξ ὄλων τῶν παραθύρων προβάλλονται σημαῖαι, ἀνακινουνοὶ λευκὰ ρινέμακτρα, ἀκούονται κρυγαὶ καὶ ἐπευφημίαι. Ὁ λαὸς ἀκολουθεῖ διὰ ἀσμάτων τὴν παιανίζουσαν στρατιωτικὴν μουσικὴν. Εἰς τοὺς ἐξώστους φαίνονται ὀλόκληροι οἰκογένειαι, αἰτινες ἐξαλλοὶ χαρᾶς ἀκαταπαύστως χειροκροτοῦσι. Ἡ ἀνθρωποπλημμύρα αὕτη κατακλύζει μετ' ὀλίγον τὴν πλατεῖαν τῆς Trevi. Οἱ στρατιῶται ἐκρήγνυνται εἰς ἐπιφωνήσεις θαυμασμοῦ εἰς τὴν θέαν τοῦ μεγάλου βράχου τοῦ δι' ἀγαλμάτων ἐστεμμένου ὀπότεν ποταμῶν ἀφθονον ὕδωρ κατακρημνίζεται, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ αὐτῶν ἀναγκάζονται νὰ τοὺς ὠθώσιν ἐπὶ τὰ πρόσω.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν πλατεῖαν Colonna, ἕτερα κρυγὴ θαυμασμοῦ ἐκπέμπεται ἕκ τῶν τάξεων, τὸ πλῆθος πανταχόθεν καταπλημμυρεῖ τὴν πλατεῖαν, ἑκατοντάδες σημαίων κυματίζουσι εἰς τὸν ἀέρα, ὁ δὲ ἐνθουσιασμός φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον, τὸ θέαμα εἶναι ἀπερίγραπτον. Οἱ στρατιῶται εἶναι συγκεκινη-

μένοι μέχρι δακρύων, δὲν βλέπω τίποτε ἄλλο, δὲν ἀντέχω εἰς τόσην μεγάλην χαρὰν. Ἐξέρχομαι τοῦ πλῆθους, ἀπαντῶ ἐργάτας, γυναῖκας τοῦ λαοῦ, γέροντας, παιδία, πάντες φέρουσι τὸ τρίχρουν ἐθνόσημον, πάντες τρέχουσι βοῶντες — οἱ στρατιῶταί μας — οἱ ἀδελφοί μας.

Εἶναι σπαραξικάρδιον θέαμα, εἶναι αἰσθημα ἀγάπη: ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη συγκεκρατημένον, ἔπερ ἐπὶ ταύτῃ χαρμῶσιν ἡμέρα ἐκρήγνυται, εἶναι ἡ κρυγὴ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ρώμης ἐξερχομένη ἀπὸ τὰ στήθη ἑκατῶν χιλιάδων ἀνθρώπων, εἶναι ἡ πρώτη ἡμέρα νέας ζωῆς, εἶναι τί τὸ θεῖον.

Καὶ ἄλλαι βραὶ μακρόθεν ἀκούονται.

— Οἱ ἀδελφοί μας, οἱ ἀδελφοί μας.

* *

Τὸ Καπιτώλιον διατελεῖ ἀκόμη ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν ζουάδων, οἵτινες ὑποδέχονται διὰ πυροβολισμῶν τὸ προσδραμὸν ἐκεῖ πλῆθος μετῆρχθησαν εἰς τὰς πλησίον οἰκίας μεταξὺ τούτων καὶ εἰς νεανίσκος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας παρηκολούθει τοὺς στρατιώτας. Ὁ λαὸς εἶναι ἕξω φρενῶν τρέχουσι πάντες εἰς ἀναζήτησιν τῶν Bersaglieri, ἕκ τούτων δύο τάγματα φθάνουσι εἰς τὴν πλατεῖαν πλησίον τῆς κλίμακος. Οἱ παπικοὶ μόλις τοὺς βλέπουσι παύονται τοῦ πυρός, ἀλλὰ μένουσιν ἐκεῖ μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ προβάλλωσιν ἀντίστασιν. Εἶδος ὁδοφράγματος ἕκ στρωμάτων εἶχε κατασκευασθῆ εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ Καπιτωλίου. Πᾶσα ἐξ ἐφθόου προσβολῆ θὰ ἔκαμνε ἴσως πολλὰ θύματα· τούτου ἕνεκα ἐπέρχεται ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ τῆ ἐλπίδι, ὅτι οἱ ζουάδοι θὰ παραδοθῶσι φοβούμενοι, ὡς λέγεται, τὴν ὀργὴν τοῦ πλῆθους. Ὅλοι αἱ τὸ Καπιτώλιον περιβάλλουσαι ὁδοὶ εἶναι πλήρεις ἐνόπλων κρατούντων τρίχρους σημαίας καὶ ψαλλόντων ὕμνους πατριωτικούς. Ἐν τῷ μεταξῦ, εἰς τοὺς Bersaglieri εἰς τοὺς περιμένοντας ἐπὶ τῆς πλατείας στρατιώτας προσφέρονται ἀφθόνως σίνος, τσιγάρα, ποτά, δίπυρα· τοῦ πλῆθους ὀλονὲν αὐξάνοντες, αὐξάνει καὶ ἡ ὀχλοσύνη. Ἀνὴρ τις, ἴσως κῆρυξ ἀνήλθεν ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου, ἀκολουθεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν. Τὸ πλῆθος κάτωθεν προσβλέπει μετὰ μεγίστης ἀδημονίας. Αἰφνης πίπτουσι οἱ ἕκ στρωμάτων φραγμοὶ καὶ ἀναφαίνονται αἱ στολαὶ τῶν ἡμετέρων ἀξιωματικῶν, οἵτινες κινῶσι τὴν σπᾶθην καὶ προσκαλοῦσι τὸν λαὸν φωνάζοντες. Τὸ Καπιτώλιον εἶναι ἐλεύθερον. Ἡ ἀνθρωποπλημμύρα ἐκείνη ἐκβάλλει οὐρανομήκη κρυγὴν καὶ ὄρμᾶ ἀκαθέκτως ἐπὶ τῆς εὐρείας κλίμακος, διέρχεται διὰ μέσου τῶν δύο ὑπερμεγέθων ἀγαλμάτων τοῦ Κάστορος καὶ Πολυδεύκου, περικυκλοῖ τὸν ἵππον τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, εἰσβάλλει εἰς τὰ φυλακεία τῶν ζουάδων καὶ ἀνατρέπεται κατασυντρίβει καὶ διασκορπίζει πᾶν τὸ προσυχὸν τὸ ἀνήκον εἰς τὸν παπικὸν μισθοφόρον στρατὸν.

Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἅπαν τὸ Καπιτώλιον εἶναι σημασιοτόλιστον. Ὁ ἵππος τοῦ ρωμαίου αυτοκράτορος εἶναι κατάφορτος ἀνθρώπων τοῦ ὄχλου, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ κρατεῖ ἀνὰ χεῖρας ἰταλικὴν σημαίαν. Σύν-

ταγμα πεζικόν βαίον πρὸς κατοχὴν τῆς πλατείας, γίνεται δεκτὸν μὲ κραυγὰς ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ μουσικὴ παιανίζει τὸν βασιλικὸν ὕμνον, χιλιάδες φωνῶν τὸν συνοδεύουσι. Αἶφνης ὄλοι στρέφονται πρὸς τὸν πύργον οὗτοι, ὁ λαὸς καὶ οἱ στρατιῶται διαρρήξαντες τὴν θύραν ἀνήλθον ἐπὶ τῆς κορυφῆς καὶ ἐσημαιοστόλισαν τὸ θωράκιον τοῦ προμαχώνος. Εἰς πυροσβέστη τῆ βροχθεῖα κλίμακος ἀνέρχεται ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀγάλματος καὶ προσήλοι σημαίαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Παταγώδεις ἐπευφημῖαι καὶ ἀκατάπαυστοι κραυγαὶ ἀντηχοῦσιν εἰς τὴν πλατείαν. Ὁ μέγας κώδων τοῦ Καπιτωλείου ἀναπέμπει ἀνὰ τὸν αέρα τὴν χαροποιὰν αὐτοῦ κωδωνοκρουσίαν. Πανταχόθεν τῆς Ρώμης προστρέχει πολυπληθὴς λαὸς, ὁ ὁποῖος περικυκλοῖ τοὺς ἐπὶ τοῦ Καπιτωλείου ἀξιωματικούς καὶ τοὺς χαιρετίζει μὲ ἔκφρασαν ἀπιστευτοῦ ἀγάπης. Πάντες ἀναβρῶσι ζήτω ἢ Ρώμη ἐλευθέρα, ζήτωσαν οἱ ἡμέτεροι στρατιῶται. Αἱ γυναῖκες φέρουσιν ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ τρίχρον ἐθνόσημον. Ἐξ ὄλων τῶν παραθύρων τῶν γειτονικῶν ἀνακτόρων κινουῦνται, αἱ χεῖρες καὶ κυματίζουσι ρινόμακτρα. Πολλοὶ κλαίουσι. Ἡ κίνησις τοῦ πλήθους εἶναι ἰλιγγιώδης, ὁ θόρυβος τῶν φωνῶν καλύπτει τὸν ἦχον τοῦ μεγάλου κώδωνος. Τὰ ἐγγύς μοναστήρια, ἔνθα ὑποτίθεται, ὅτι κατέφυγον οἱ Ζουάβου καὶ οἱ μισθοφόροι τοῦ Πάπα περικυκλοῦνται ὑπὸ τῶν Bersaglieri καὶ τοῦ πεζικού.

* *

Ἐποστρέφωμεν μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν δημόσιον περίπατον καὶ ἐκεῖ παρατηροῦμεν ὅτι ὄλοι αἱ ὁδοὶ εἶναι κατακεκλεισμέναι ὑπὸ ἀπειροῦ πλήθους ἀνασειόντος ὅπλα καὶ σημαίας. Οἱ τοῦ Ποντίφηκος στρατιῶται οἱ ἀφρόνως διὰ τῆς πύλης βουλόμενοι νὰ διέλθωσιν ἀνὰ δύο, ἀνὰ τρεῖς ἢ καὶ κατὰ μόνους περιστοιχίζονται, ἀφοπλιζονται καὶ διώκονται. Φθάσαντες εἰς τὴν πλατείαν Colonna, βλέπομεν ἐν τῇ μέσῳ αὐτῆς τριακονταεπίπεδοι στρατιῶται ἀφωπλισμένοι, καθημένους ἐπὶ τῶν γυλιῶν τῶν, τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν γῆν κεκλιμένην, καταβεβλημένους, περιλύπους. Περὶ αὐτῶν ἴστανται τεταγμένα τρία τῶν Bersaglieri τάγματα. Ὁ Συναγματάρχης Pinelli καὶ πολλοὶ ἀξιωματικοὶ βλέπουσι κάτω ἀπὸ τοῦ ἀνδρῶν τοῦ ἀνακτόρου τὸ ὁποῖον φράττει τὴν δεξιὰν πλευρὰν τῆς πλατείας. Χωρικοί, κύριοι, κυραῖ, γυναῖκες τοῦ λαοῦ, γέροντες, παιδία φέροντες πάντες ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ τρίχρον ἐθνόσημον συσπειροῦνται περὶ τῶν στρατιωτῶν ὧν τὰς χεῖρας γηθοσύνως καὶ φιλῶς ἀπτονται. Ἡ διὰ τοῦ δημοσίου περιπάτου κυκλοφορία τῶν ὀχημάτων εἶναι ἀδύνατος. Τὰ καφενεῖα τῆς πλατείας Colonna εἶναι κατὰ μέτρα ἀνθρώπων, εἰς ἕκαστον τραπέζιον βλέπει τις φύρδην μίγδην κυρίας πολίτας καὶ Bersaglieri ἐκ τῶν τελευταίων τούτων μέρος μὲν συνοδεύει καθ' ὅδον τοὺς Ζουάβου; οὗς τὸ πλήθος ἐμπικρίζει καὶ συριζει, τὸ δ' ἕτερον ἀφένθ ἐλευθέρον περικυκλοῦται αἶφνης ὑπὸ τοῦ πλήθους τὸ ὁποῖον τῷ τείνει μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰς χεῖρας. Ἐκαστος πολίτης σφετερίζεται καὶ ἕνα στρατιώτην καὶ κρατῶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὸν συμπαρα-

σύρει μετ' ἑαυτοῦ. Πολλοὶ τῶν πολιτῶν παραπονέονται ὅτι δὲν ὑπάρχει ἱκανὸς ἀριθμὸς στρατιωτῶν, ὡς ἐκ τούτου βλέπει τις τὰς οἰκογενεὰς περιστοιχίζουσας τοὺς παρευρισκομένους καὶ προσκαλοῦσας αὐτοὺς μετὰ παρακλήσεων καὶ θωπειῶν. Οὗτοι δὲ ὑπερχαρεῖς κρατοῦσιν ἀπὸ τοῦ λαίμου αὐτῶν κρεμάμενα τὰ μικρὰ παιδία τὰ φέροντα τὴν στολὴν τῆς ἐθνοφρουρᾶς, αἱ δὲ δέσποναι αἴτινες τοὺς παρακολουθοῦσι, τοῖς ζητοῦσι, ὡς δῶρον τὰ πτερὰ τὰ κοσμοῦντα τὰ πιλίκια τῶν.

Ἀπειράριθμοι ὄμιλοι πολιτῶν ἐξακολουθοῦσι νὰ διέρχονται ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον διὰ τοῦ δημοσίου περιπάτου μὲ μεγάλας σημαίας τῶν ὁποίων τινὲς ὑπερτεροῦσι κατὰ τὸ ὕψος τὸ πρῶτον. Δάπεδον τῶν οἰκῶν, φέρονται δὲ συγχρόνως ὑπὸ δύο ἢ τριῶν ἀτόμων. Ἄπαν δὲ τούτο τὸ πλήθος σύρει ὀπισθὲν του Bersaglieri καὶ στρατιώτας τοῦ πεζικού. Τὰ ἄσματα τῶν ἡμετέρων συνταγμάτων εἶναι ἤδη τοῖς πᾶσι γνωστά, ὥστε πάντες ἀνεξαιρέτως ἀδοῦσι. Διέρχονται ὀχήματα πλήρη πολιτῶν, οἵτινες σείουσι εἰς τὸν αέρα τοὺς πῆλους τῶν, οἱ δὲ στρατιῶται ἀνταπαντῶσι ἀφαιρούντες καὶ ὑψώνοντες καὶ αὐτοὶ τὸ πιλίκιον. Βραχίονες τείνονται ἑκατέρωθεν καὶ σφίγγονται ἀλλήλων αἱ χεῖρες. Διέρχονται κυραῖ, ὧν ἡ τρίχρους περιβολὴ συμβολίζει τὴν ἐθνικὴν σημαίαν. Πάντες οἱ ἐπὶ ὀχημάτων ἀξιωματικοί, ἢ πεζῆ ἢ καθ' ὄμιλους ἢ κατὰ μόνους διερχόμενοι χαιρετίζονται μεγαλοφώνως. Διέρχονται οἱ στρατηγοὶ καὶ ἀποκαλύπτονται πάντες βῶντες. Ζήτωσαν οἱ ἰταλοὶ ἀξιωματικοί. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ κραυγὴ ἢ ἀντηχοῦσα ἀπὸ τῆς μ.α.σ. ἀκρας μέχρι τῆς ἄλλης τοῦ δειροστίχου δημοσίου περιπάτου. Εἰς τὴν πλατείαν San Carlo εἰς ἐπιλοχίας τῶν ἐπίπτων καρδιοφόρων, τὸν ὁποῖον τὸ πλήθος ὑπολαμβάνει διὰ στρατηγὸν γίνεται δεκτὸς με τοιαύτας ζητωκραυγὰς, αἴτινες τῷ προξενούσι μεγίστην ἐκπληξιν. Ἐξ ὄλων τῶν πλαγιῶν ὁδῶν τῶν καταληγούσων εἰς τὸν δημόσιον περίπατον ἀδιαλείπτως συρρεῖ πλήθος. Δὲν ὑπάρχει πλέον ὄμιλος πολιτῶν, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἔχη μετ' ἑαυτοῦ καὶ ἕνα στρατιώτην καὶ ἕκαστος ὄμιλος παρατηρεῖ τὸν ἰδικόν του ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, τὸν ἀφαιρεῖ τὰ ὅπλα τὰ ὁποῖα κρατεῖ, τῷ ὀμιλεῖ στηρίζων τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὤμων του, σφίγγων τοὺς βραχίονάς του, προσδελῶπον αὐτὸν μὲ ὀφθαλμοὺς λάμποντας ἐκ χαρᾶς. Ζήτωσαν οἱ ἐλευθερωταί, οἱ σωτήρες ἡμῶν, — ἀκούεται πανταχόθεν οὐρανομήκης κραυγὴ. Πρὸ τοῦ καφενεῖου τῆς Ρώμης δύο νεανίσκοι ριπτοῦσι τοὺς βραχίονάς τῶν περὶ τὸν λαίμον δύο ρωμαέων πυροβολητῶν καὶ τοὺς καταφιλοῦσι μὲ τρελὰ φιλήματα. Εἰς τὴν θείαν ταύτην πάντες οἱ περὶ εὐρισκόμενοι πράττουσι τὸ αὐτὸ καὶ τρέχοντες ζητοῦσιν ἄλλους στρατιώτας, τοὺς ἀσπάζονται καὶ τοὺς πνίγουσι διὰ φιλημάτων. Ζήτω ὁ ἐθνικός ἡμῶν στρατός. Ζήτωσαν οἱ ἰταλοὶ στρατιῶται. Ζήτω ἡ ἐλευθερία, καὶ οἱ στρατιῶται ἀπαντῶσι ζήτω ἢ Ρώμη, ζήτω ἢ πρωτεύουσα τῆς Ἰταλίας. Παρὰ τοῖς πολλοῖς καὶ δὴ τοῖς νέοις ὁ ἐνθουσιασμός εἶναι ἀληθῆς φρενίτις. Δὲν ἔχουσι πλέον φωνὴν διὰ νὰ φωνάζωσι, κινουῦνται, ποδοκροτοῦσι δεικνύουσι τὰς

σημαίας καὶ φαίνονται εὐλογοῦντες, εὐχαριστοῦντες, σφίγγοντες τὸ τὸ φίλον ἐπὶ τῆς καρδίας.

Δὲν εἶδον ποτέ, ὀρκίζομαι, θέαμα παρόμοιον ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ τις τὴν ἐπιστημότερον καὶ θαυμαστότερον. Αὗται αἱ μεγάλαι πλατεῖαι, οἱ ὑπερμεγέθεις πύλακες, τὰ μεγαλοπρεπῆ μνημεῖα, τὰ ἐρείπια αἱ ἀναμνήσεις, τὸ ἔδαφος αὐτὸ, τὸ ὄνομα τῆς Ρώμης, οἱ Bersaglieri αἱ τρίχρωμοι σημαῖαι, οἱ αἰχμάλωτοι ὁ λαὸς, αἱ κραυγαί, αἱ μουσικαί, τὸ αἰώνιον ἐκείνου μεγαλεῖον, ἡ νέα αὕτη ἀγαλλίασις, ἡ ἀναπόλησις τῆς ποτὲ ρωμαϊκῆς αἰγλης, ἡ ὁμοιότης τῶν χρόνων, τῶν τυχῶν, τῶν ἀρχαίων καὶ νῦν θριάμβων, πάντα ταῦτα ἔχουσι τὴν ἐπαγωγὴν, τὸ ἐμποιοῦν αἰσθητὴν τοιαύτην προξενούσαν τρόπον τινὰ ταλάντευσιν τοῦ λογικοῦ δύναται τις εἰπεῖν ὅτι εἶναι ὄνειρον, ὅτι εἶναι σχεδὸν ἀπίστευτον πᾶν ὃ, τίς βλέπει, τέλος εὐδαιμονία ὑπερβαίνουσα τὰς δυνάμεις τῆς καρδίας.

Ρώμη! ἀναφωνοῦσι πάντες. Πῶς; εὐρισκόμεθα εἰς τὴν Ρώμην; πότε ἀρὰ γε ἤλθομεν; Τί συνέθη, ἢ ἀνάμνησις τοῦ τί συνέθη εἶναι ἤδη συγκεχυμένη, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ χρόνου παρελθόντος. Εἶναι συγκίνησις κατακλύζουσα τὴν καρδίαν. Εἰς πᾶσαν ὁδὸν εἰς ἣν εἰσέρχεται τις, ὁ ὀφθαλμὸς στρέφεται ἐκθαμβος. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ διαβάτης ἐφ' ὅσον προβαίνει αἰσθάνεται τὸ αἶμά του ἐξαπτόμενον, τὴν καρδίαν του διαστελομένην, τὸν ἐκυτόν του σφριγῶντα ζῶης. Ἴδου ἡ πλατεῖα τοῦ Λαοῦ ἐν τῇ μέσῳ τῆς ὁδοῦ ἀνίσταται: γιγάντιος ὀβελίσκος, πρὸς ὃν πᾶς τις τρέχει καὶ ὀπίθεν τὸ βλέμμα περιστρέφων βλέπει ἔμπροσθέν του διανοιωμένους τὰς τρεῖς τῆς Ρώμης εὐρείας ἀγῶνας, μακρὰν δὲ τὴν κορυφὴν τοῦ Καπιτωλείου καὶ ὄλους πέριξ τὰς ἐξαιτίας φυσικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς καλλονὰς, ἀρχαίας τε καὶ νέας, σεβαστὰς καὶ φαιδρὰς, γιγαντώδεις τε καὶ χαριέσσας. Ὁ νοῦς κεκοπιτικῶς συγκλονεῖται, τρόμος δὲ καταλαμβάνει τὸν θεατὴν. Ἀνάγκη οὗτος νὰ καθίσῃ παρὰ τῷ ὀβελίσκῳ καὶ τὴν κεφαλὴν ἀνὰ χεῖρας κρατῶν νὰ περιμείνῃ τὴν ἀνακοπεῖσαν ἀναπνοήν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ σκότος βαθμηδὸν ἐπέρχεται. Αἶφνης φωταγωγεῖται, ὡς ἐκ μαγείας ὁ δημόσιος περίπατος ὅστις παρουσιάζει ἀληθῶς ὄψιν φανταστικὴν. Κηροπήγια, δᾶδες, φῶτα παντοειδῆ λάμπουσαι ἐπὶ τῶν κηκλισμάτων τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαγκωνίων τῶν παραθύρων. Διατρέχων τις ἐφ' ἀμάξης τὴν ὁδὸν δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ τὸ ἔδαφος, ὅπερ προσλαμβάνει ὄψιν παμμεγίστου ποταμοῦ ἕνεκα τῆς πυκνοτάτης συρροῆς τοῦ πλήθους εἰς τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον δὲν ἐπαρκεῖ ἡ ὁδὸς ἀλλὰ φαίνεται ἐκχειλίζον εἰς τὰ καφενεῖα, εἰς τὰς πλατείας, εἰς τὰ καταστήματα εἰς τὰς στοὰς, εἰς τὰς μικρὰς ρύμας. Ἡ ἀνθρωποπλημύρα αὕτη φωτίζεται ὑπὸ χιλιάδων δάδων. Ὅμιλοι κυριῶν, αἴτινες διέρχονται ἀνὰ δύο κρατοῦσι κηρία ἀνημμένα φωτίζοντα τὸ κεκοσμημένον δι' ἐθνόσημων ταινιῶν τριχρωμάτων στήθος αὐτῶν. Τῆς ἐμφύγου ταύτης πλημμύρας ἐπιπλέουσι φερόμενοι τῆδε κακίσει πῆλοι τῶς Bersaglieri πιλίκια καὶ καθ' ἑκατοντάδας σωληγες πυροβόλων. Αἱ κυραῖ ἀπὸ τῶν παραθύρων

τῶν ἐξωστῶν κατορραίνουσι μὲ ἀνθη καὶ ζακχαρωτὰ τοὺς στρατιώτας, οἵτινες τείνουσι τὰς χεῖρας. Ἀπὸ τῆς μῆς ἀκρας μέχρι τῆς ἄλλης τῆς πολυμήκουσ ὁδοῦ, ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀκούονται πλεῖσθ' ὅσαι φωναὶ ὁμοῦ καὶ ἀρμονικῶτα ἄξουσαι. Οἱ στρατιῶται δὲν ἀγονται πλέον, ἀλλὰ φέρονται ὑπὸ τοῦ πλήθους, ὅπερ ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ του τοὺς περιπτύσσεται καὶ τοὺς καταφιλεῖ.

Διέρχονται κυραῖ φέρουσαι ἐπὶ τῆς κόμης αὐτῶν λοφίον Bersaglieri. Οἰκογένεια ἰστάμεναι ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων σταματῶσι τοὺς στρατιώτας καὶ ἐναποθέτουσι εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν τὰ φῶτα τέκνα. Ἡ ὀχλοβοὴ ἐν τῷ δημοσίῳ περιπάτῳ ἐφθάσεν εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὥστε ὁ ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς πρῶτης κεκοπιτικῶς, δὲν δύναται πλέον νὰ ἀντιέξῃ. Τούτου ἕνεκα ἐπιβαίνω ἀμάξης καὶ λέγω τῷ ἀμαξηλάτῃ νὰ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τὸ Κολοσσαῖον. Διασχίσας τὴν περιλαμπρον πλατείαν τῆς Colonna Traiana τὴν πλήρη ἀνθρώπων καὶ κατάφωτον διέρχομαι διὰ τῶν μικρῶν ὁδῶν ἐν αἷς οὐδὲν ἄλλο βλέπω εἰμὴ φῶτα. Ρίπτω βλέμμα ἐντὸς τῶν καφενεῖων, τῶν καπηλιῶν καὶ ὁδὸν ἄλλο διακρίνω εἰμὴ στρατιώτας καὶ πάσης τάξεως πολίτας, οἵτινες μὲ βραχνῶδη φωνὴν φωνάζουσαι ζήτω ἢ Ρώμη! ζήτω ὁ ἡμέτερος στρατός! Ἀπανταχοῦ δὲ σημαῖαι ἀναπεταννύονται καὶ χαροποιὰ ἄσματα ὑπὸ ἐναγκαλισμάτων διακοπτόμενα ὄλον ἐν ἀκούονται. Τέλος κατεφθάσαμεν εἰς τὸ Campo Vaccino. Ἡ νύξ εἶναι μαύρη, κατὰ μύρη, τὸ κλασσικὸν φῶς τῆς σελήνης ἐπὶ τοῦ Κολοσσαίου δὲν λάμπει εἰσέτι. Πρὸς τί; Ὁ οὐρανὸς εἶναι ἐξάστερος καὶ θὰ ἴδω τοὺς ἀστέρων τῆς υπερτάτης στιγμῆς τὰ περιγράμματα. Ἀπὸ τοσοῦτων ἐτῶν σφόδρα ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἴδω. Ἡ καρδία μου σφοδρὰ πάλλεται. Τὸ λοιπὸν, εὐρισκομαι εἰς τόπον ἔρημον, δὲν ἀκούω πλέον φωνῆν, βῆμα! Τὸ πᾶν ἤρεμο καὶ ἐν τῇ σκότει καίται. Ἀφίχθημεν μοὶ λέγει ὁ ἡνίοχος. Ἐκπηθῶ πάραυτα τοῦ ὀχλήματος βλέπω μέλαιναν κηλῖδα ἐν τῷ οὐρανῷ, τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ὄρη καὶ ἡ γλυκύτης, μετ' ὧν αἱ ἀναμνήσεις, αἱ εἰκόνας τῆς ἀξιωματικῆς ἡμέρας ἐφορμῶσι ταυτοχρόνως ἐπ' ἐμοῦ, ὥστε τὸ βλέμμα μου οὐ μόνον δὲν ἐπαναπαύεται ἐπὶ τῆς ἀξιοθαυμάστου ἦν περιπτύσσεται περιοχὴν, ἀλλ' οὔτε κἂν δύναται νὰ παραμείνῃ ἐπ' αὐτῆς ἡ σκέψις.

Τὸ βλέμμα καὶ ἡ σκέψις μου ὑψηλότερον ὑψοῦνται καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας διὰ τοῦ μάλλον διαπύρου παλμοῦ, ὃν δύναται ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ νὰ διεγείρῃ ἢ εὐγνωμοσύνη χαιρετίζω καὶ εὐχαριστῶ νὰ ἐκλιπόντας πατέρας καὶ ἀδελφοὺς, τοὺς ἐκ μαρμαροῦ ἀποθανόντας ἐν τῇ ἐξορίᾳ καὶ τοῖς εἰρκταῖς, τοὺς ἐπὶ τοῦ ἰκρίωματος καὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐκπνεύσαντας καὶ τούτο ὅπως ἀποδώσωσι ἡμῖν τὴν μεγάλην ταύτην πατρίδα, ἣτις μετὰ πενήτην ἔτη ἀληθῶν καὶ ἀφθόγου χυθέντος αἵματος, τὴν σήμερον ἡμέραν ἐνοποιεῖται καὶ στεφανοῦται ἐνδοξῶν καὶ περιλαμπρῶν στέφανον πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς οἰκουμένης. Ὡ Μακάριοι καὶ μυριάκις εὐλογημένοι ὑμεῖς οἱ τεθνεώτες καὶ παρασκευάσαντες ἡμῖν τὴν τρισα-

γίαν ταύτην ἡμέραν. Ὡς δὲ δύσμοιροι ὑμεῖς οἱ καμόντες καὶ μὴ εὐδοκῆσαντες νὰ ἴδῃτε μεθ' ἡμῶν ταύτην. Ἔστὲ εἰς αἰὲ πεφλημένοι, τετιμημένοι, εὐλογημένοι.

FELIX RETTORE

Professeur au Collège Averof

ΑΛΣΑΒΙΑ

Ἡ

Η ΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΑΒΑΙΩΝ

(Συνέχεια).

B.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐφθασαν εἰς Ἱερουσόλυμα, ὁ « Ἀνούχῃ Ὀθροῦ » ἀνέστηκε τῷ Ἡλίῳ καὶ τῇ Σελήῳ τὴν φρουρήσιν αὐτοῦ καταστήσας ἀμφοτέρους ὑπευθύνους διὰ πᾶσαν ἐνδεχόμενην βλάβην αὐτοῦ, μεθ' ὃ ἐπανέκαμψεν εἰς τὸν κόσμον τῶν φώτων. Ὁ δὲ Ἰωάννης διέμεινεν ἐν Ἱερουσόλυμοις βαπτίζων καὶ θαυματουργῶν. Ὄθεν ἐθεράπευε τοὺς χρονίως πάσχοντας διήνοιγε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν τυφλῶν, ἀνίστα ὑγιεῖς τοὺς παραλελυμένους τύπτων αὐτοὺς διὰ τῆς ράβδου αὐτοῦ, καὶ ἐν γένει ἴατο πᾶσαν νόσον διὰ τοῦ δι' ὕδατος ραντισμοῦ. Ἄλλ' οἱ Ἰουδαῖοι μὴ πιστεύσαντες αὐτῷ ἐνέπρησαν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, πλὴν τὸ πῦρ ἀπέβη αὐτῷ δροσοβόλον καὶ ἀβλαβές. Τότε ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ μεθ' ὀπλων, ἅτινα ὁμοῦς ἐδείχθησαν ἀδρανῆ. Τοῦτο ἰδόντες ἐπίστευσαν εἰς τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, ἐκτὸς τοῦ Ἐλεάζαρ καὶ τῶν ὁμοφρονούντων αὐτῷ· παραδεξάμενοι δ' αὐτὸν, ὡς ἡγέτην αὐτῶν διατελοῦσι μέχρι τῆς σήμερον ὑπήκοοι τῶν διαδόχων αὐτοῦ ἐπισκόπων καὶ ἱερέων.

Ἄφ' οὗ δὲ συνεπλήρωσε τὸ ἔργον τῆς νομοθεσίας, εἰς ὃ ἐκλήθη ἐξήλθεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου, ἐνθα ἐδάπτισε τὸν « Ἰχου Μάχιου », ἦτοι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐξάδελφον αὐτοῦ ὄντα πρὸς μητρός, μεθ' ὃ ἐνέκυψεν εἰς ἀπαύστους προσευχὰς νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν. Πρώτη δὲ αὐτοῦ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ἦτο, ὅπως διαφυλάξῃ αὐτὸν ἐκ τῶν παγίδων τῶν γυναικῶν καὶ τοῦτο διότι ἔχων συναίσθησιν τοῦ κάλλους καὶ τῶν θεληγῆτρων τῆς μορφῆς αὐτοῦ εὐρίσκατο εἰς διηνεκὴν φόβον τῶν ἐρώτων καὶ τῆς γοητείας τῶν γυναικῶν, δι' ὃ διετέλει παρθενεύων, ἐξ οὗ καὶ οἱ πλείστοι τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ διηγῶν ἐν ἀγαμῆ τὸν βίον αὐτῶν. Ἐξηκολούθουν δὲ οἱ Σαβαῖοι ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπέχοντες τοῦ γάμου, ὥστε ἠλαττώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὸν Παράδεισον προσερχομένων ψυχῶν αὐτῶν, πράγμα τὸ ὅποιον δυσηρέστησε τοὺς πολιτάς αὐτοῦ, οἵτινες ἀπηύθυναν ἐν τάχει ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Ἰωάννην, ἐν ἣ ἐτόνισαν τὰ ἐκ τῆς μιμήσεως

τοῦ βίου αὐτοῦ προσγενόμενα ὀλέθρια ἀποτελέσματα τοῦ ἀγάμου βίου, ὅστις ἐμελλε νὰ δηγῆσιν τοὺς Σαβαίους εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ περιαγάγη τὴν οὐρανίαν αὐτῶν κατοικίαν εἰς τὴν ἐρήμωσιν. Συνέστησαν δὲ εἰς αὐτὸν, ὅπως κηδόμενος αὐτὸς ἑαυτοῦ ἀραιότερας ποιῆται εἰς τὸ ἐξῆς τὰς πρὸς τὸν θεὸν δέησεις αὐτοῦ, ἐλθῆ δὲ εἰς γάμου κοινωνίαν. Πεισθέντος δὲ τοῦ Ἰωάννου περὶ τούτου καὶ τὴν σύστασιν τούτων ἐκτελέσαντος ἐπανήλθον οἱ Σαβαῖοι εἰς τὸν ἕγγαμον βίον, ἤρξαντο δὲ καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν προσερχόμενοι εἰς γάμου κοινωνίαν.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐξεπλήρωσεν ὁ Ἰωάννης τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ἐν διαστήματι τεσσαράκοντα καὶ τεσσάρων ἑτῶν ἠσθάνθη τὸ τέλος αὐτοῦ ἐγγίζον ὄθεν καλέσας τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἀντήλλαξε μετ' αὐτῆς τὸν ἐξῆς διάλογον.

Ἰωάν. Ἐὰν ἐγὼ ἀποθάνω τί θέλεις ἀρὰ γε πράξει μετ' ἐμέ;

Ἡ σύζ. Θέλω ἀπόσχει βρωμάτων καὶ ποτῶν, ἵνα ἐπισπεύσω τὸ τέλος μου καὶ ἐλθοῦσα ἐνωθῶ μετὰ σοῦ.

Ἰωάν. Οὐχὶ ἀλλὰ θέλεις φάγει καὶ πίνει, χωρὶς κἂν νὰ διέλθω διὰ τῆς διανοίας σου.

Ἡ σύζ. Θέλω ἀπόσχει λουτρῶν καὶ διάγει λυτίκομος, μέχρις οὗ ἐλθοῦσα ἐνωθῶ μετὰ σοῦ.

Ἰωάν. Δὲν θέλεις τηρήσει, ἃ λέγεις οὐδεμιῶς, ἀλλὰ θέλεις λουεσθαι καὶ πλέκειν τὴν κόμην ἐπιλήσιμων ἐμοῦ γενομένην.

Ἡ σύζ. Θέλω μονήρη διάγειν βίον ἐγκλειστος ἐν τοῖς ἀδούτοις τῆς οἰκίας μου, ἕως οὗ ἀποθάνω καὶ ἐνωθῶ μετὰ σοῦ.

Ἰωάν. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ πειθομένη εἰς τὰς ἐπιμόνους αἰτήσεις τῶν συγγενῶν καὶ φίλων σου θέλεις ἐξέλθῃ τῶν ἀδούτων σου λησιμονοῦσά με.

Ἡ σύζ. Ἀλλὰ τί ἀρα νὰ προσθέσω εἰς ταῦτα;

Ἰωάν. Πάνθ' ὅσα εἶπας οὐδὲν εἶναι ἢ ἀπόρροια ἐλαφρονοίας καὶ ἀκριτομυθία, ὠφέλειαν δὲ οὐδεμίαν μοι παρέχουσι. Κάλλιον δὲ θέλεις ποιῆσει δεομένη ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς μου. Θύουσα τὰ πρόβατα καὶ καλοῦσα τοὺς ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς, ἵνα εὐχωνται ὑπὲρ ἐμοῦ. Σὺ δὲ διατέλει φαιδρῶν καὶ χαρίεσσαν ἔχουσα τὴν ὄψιν, οὐχὶ ἐν ὄδουμοις, ἀλλ' ἐν ὄδαῖς τὴν φωνὴν ὑφοῦσα, ἐμοῦ δὲ μηδέποτε γενοῦ ἐπιλήσιμων.

Τούτου ἕνεκα οἱ Σαβαῖοι μέχρι τῆς σήμερον διατελοῦσιν ἐν ταῖς κηδεαῖς μάλλον περιχαρεῖς ἢ ἐν τοῖς γάμοις. Ἀπαγορεύεται δ' αὐτοῖς ἡ λύπη, οὕτως ὥστε πιστεύουσιν, ὅτι πᾶν ἐπὶ νεκρῷ χυρόμενον δάκρυ καθίσταται αὐτῷ μέγας ποταμὸς παρεπιπτόων ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ ἀπειλῶν νὰ ἀποβῇ αὐτῇ ἀπλωτος. Ἐξ ἄλλου ὁμοῦς πολλάκις δεικνύνται ἦττον αὐστηροὶ τηρηταὶ τοῦ νόμου τούτου, ἐκτὸς, ὅταν ὁ νεκρὸς τύχη νὰ εἶναι ἐπίσκοπος ἢ ἱερεὺς, ὅποτε τὸ δακρύειν ἐπ' αὐτῷ αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται ταῖς γυναιξίν αὐτοῦ.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐπεράτωσεν ὁ Ἰωάννης τὸν μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ διάλογον ὤφθη αὐτῷ ὁ « Μανδοδάϊ » ὁ οὐράνιος αὐτοῦ πατήρ ἐν εἴδει νεανίου βάπτισμα αἰ-

τούμενος, ὁ δὲ Ἰωάννης ὤρισεν αὐτῷ προθεσίαν τῆς ἐπισύστασιν. Νυκτὸς δὲ γενομένης ἐπανήλθεν εἰς αὐτὸν ὁ νεανίας θροῶν προσευχὰς τινάς. Νομίσας δὲ ὁ Ἰωάννης, ὅτι ἦλθεν, ἵνα μάθη παρ' αὐτοῦ τὸ προσεύχεσθαι ἤρξατο καὶ αὐτὸς συμπροσευχόμενος αὐτῷ. Ὁ δὲ νεανίας λαθῶν τὸν νυσταγμὸν ἔρριψεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ Ἰωάννου, ὅστις ἀπεκοιμήθη πάραυτα πρὶν ἢ συμπληρώσῃ τὴν προσευχὴν αὐτοῦ. Εἶτα ἐδείχθη τοῦ θεοῦ, ἵνα συντάμῃ τὴν νύκτα ἐκείνην κατὰ τὰ δύο τρίτα, οὕτως ὥστε νὰ μὴ διαρκέσῃ πλέον τῶν τεσσάρων ὥρων. Ἐπήκουσε δὲ ὁ θεὸς τῆς δέησεως αὐτοῦ, καὶ οὕτω μετὰ πάροδον τεσσάρων ὥρων ἀπὸ τῆς δύσεως ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν αὐθις. Τότε δὲ ἐγερθεὶς ὁ Ἰωάννης κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀχθὴν τοῦ ποταμοῦ, ἐνθα λουσθεὶς ἤρξατο πάλιν προσεχόμενος. Ἀἰσθάνθη δὲ τῆς προσευχῆς προσήλθεν εἰς αὐτὸν ὁ νεανίας βάπτισμα αἰτούμενος. Τότε δὲ κατελθὼν ὁ Ἰωάννης εἰς τὸν ποταμὸν διέταξεν αὐτὸν, ὅπως ἀκολουθήσῃ αὐτῷ. Γενομένων δ' αὐτῶν ἐν τῷ ὕδατι ὑψώθη τὸ ὕδωρ παρὰ τὸ σῦνηδες, οὕτως ὥστε ἐκάλυψε τοὺς ὤμους τοῦ Ἰωάννου ἀναγκάσαν αὐτὸν νὰ ὀπισθοχωρήσῃ ἀλλ' ὁ νεανίας διέταξε μυστικῶς τὰ ὕδατα νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐπέστρεψαν, ἔμεινε δὲ ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν ξηράν. Ἐπανελθόντος δ' αὐτοῦ ἐκ δευτέρου καὶ διατάξαντος τὸν νεανίαν ὅπως ἀκολουθήσῃ αὐτῷ, τὸ ὕδωρ ὑψώθη καὶ πάλιν ἐξαναγκάσαν τὸν Ἰωάννην τὸ δεύτερον εἰς ὑποχώρησιν. Τοῦτο δ' ἐπανελήθη τρίς, τὴν δὲ τετάρτην φορὰν τὸ ὕδωρ δὲν ὑψώθη ὑπακούον εἰς μυστικὸν κέλευσμα τοῦ « Μανδοδάϊ ». Ἐν ᾧ δὲ ἴσταντο ἀμφοτέρω ἐν τῷ ὕδατι ἐφάνησαν ὄλοι αἱ ἰχθύς εἰς χρῶμα πάλλευκον, καὶ σκιρτῶντες περὶ αὐτοὺς ἀνέκραξαν μὲν φωνῆ: « Εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου, ὦ Μανδοδάϊ ». Συγχρόνως δὲ συναχθέντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ νεανίου ἀνευφήμησαν αὐτὸν ἐπαναλαβόντα τοὺς αὐτοὺς λόγους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε λάβῃ τὸ χάρισμα τοῦ ἐννοεῖν τὴν γλῶσσαν τῶν ἰχθύων καὶ τῶν πτηνῶν ἀντελήφθη ἀμέσως τῶν ἀνευφημιῶν, καὶ τότε ἀψάμενος τῶν κρασπέδων τοῦ πέπλου τοῦ « Μανδοδάϊ » ἠσπάσατο αὐτὰ λέγων: « Σὺ εἶ ὁ Μανδοδάϊ ». Τότε δ' ἀποθέμενος ὁ νεανίας τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα ἐπεφάνη ἐν τῇ θεῷ αὐτοῦ μορφῇ μεγαλοπρέπειαν καὶ λαμπρότητα περιβεβλημένος. Τὸν δὲ Ἰωάννην πειρώμενον, ὅπως ἀψήγῃ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐπετίμησε λέγων: μὴ μου ἄπτου τῆς χειρὸς, διότι ἐν ἣ ἂν ὄρα ἐπικοινωνήσῃς αὐτῇ θέλει χωρισθῇ ἡ ψυχὴ σου τῆς σαρκός. Εἰς τοῦτο δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης εἰπὼν: Τοῦτ' αὐτὸ ἐγὼ ἀκριβῶς ἐπιθυμῶ προκρίνων τὸν θάνατον, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν κόσμον τῶν φώτων μετὰ σοῦ κάλλιον ἢ ἐν συνοδίᾳ τοῦ « Σουριήλ » (ὅστις ἦτο ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου παρ' αὐτοῖς).

Τότε δὲ ἐξελεθῆντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἔτεινεν ὁ « Μανδοδάϊ » τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰωάννην, ὅστις ἤψατο αὐτῆς, καὶ εὐθὺς ἐπεσεν ἄπνουν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τῶν μὲν ποδῶν αὐτοῦ βρεχομένων ἐπὶ ἐν τῷ ὕδατι, τῆς δὲ λοιπῆς αὐτοῦ σαρκός ἐκτὸς ἡδῆ γενομένης· ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἠκολούθησε τὸν « Μαν-

dodáϊ ». Ἐν ᾧ δὲ ἀνίπαντο ἐν τῷ αἰθέρι, στραφεῖσα ἡ ψυχὴ τοῦ Ἰωάννου εἰς τὴν γῆν καὶ ἰσοῦσα τὸ πτώμα αὐτῆς βορᾶν γενόμενον τοῖς ἰχθύσιν ἀφ' ἐνός καὶ τοῖς ὄρνέσις ἀφ' ἐτέρου, βαθῆως ἀνεστενάξε. Τότε δὲ ἠρώτησεν ὁ « Μανδοδάϊ » τὸν Ἰωάννην λέγων: τί παθῶν ἀναστενάξεις, μήπως διὰ τὴν ζωὴν, ἀφ' ἧς ἐχωρίσθης; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν: ἀγασθήτω τὸ ὄνομά σου οὐχὶ διὰ τοῦτο ἀναστενάξω, ἀλλὰ διὰ τὰ μικρὰ, ἅτινα κατέλιπον πρὶν ἐτι ἀγάγω εἰς πέρας τὴν ἀνατροφὴν αὐτῶν. Τοῦτο εἶπε μὴ θέλων νὰ ἀποκαλύψῃ αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν. Εἰς τοῦτο δὲ ἀντεῖπεν ὁ « Μανδοδάϊ »: οὐδαμῶς οὐχὶ τοῦτο, ὅπερ σὲ λυπεῖ, ἀλλ' ἡ κατάστασις, εἰς ἣν εἶδες περιελθὼν τὸ πτώμα σου· πλὴν ἔχε θάρρος, διότι ἐγὼ θὰ καταστήσω αὐτὸ ἀνεπηρέαστον ὑπ' ἐκείνου, ὅπερ σε λυπεῖ. Καὶ τότε λαθῶν δύο δράκας χρώματος ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ πτώματος καταστήσας αὐτὰς τάφρον αὐτῷ, ἔκτοτε δὲ οἱ Σαβαῖοι ἤρξαντο θάπτοντες τοὺς νεκροὺς αὐτῶν, ἀφ' οὗ πρότερον διήνυσαν τὸ ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τότε χρονικὸν διάστημα ἀγνοοῦντες τὴν ταφήν. Ἐξηκολούθουν δὲ ὅτε « Μανδοδάϊ » καὶ ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον αὐτῶν, ἕως ὅτου ἐφθασαν εἰς τὸν « Νάηρου Δακχουχου », ὅστις εἶναι ποταμὸς χωρίζων τὸν « Ματαρούθους », ἦτοι τὸν Ἄδην ἀπὸ τοῦ κόσμου τῶν φώτων, ἄνευ τοῦ διαπλοῦ τοῦ ὁποῖου δὲν δύναται ψυχὴ τις νὰ φθάσῃ εἰς τὸ μικρόν αὐτῆς ἐνδιάστημα. Τότε δὲ ἐπιβάντες λέμβου τινὸς φανείσης αὐτοῖς ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὸν κόσμον τῶν φώτων, ἐνθα διέμεινε τοῦ λοιποῦ ὁ Ἰωάννης τιμώμενος ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ « Μανδοδάϊ » τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ πατρός.

Πιστεύουσι δὲ οἱ Σαβαῖοι εἰς τὴν ὑπαρξίν ἐνός θεοῦ αὐθυπάρκτου, αἰτίου πάντων τῶν κτισμάτων, ζῶντος, ἀνάρχου, αἰώνιου, ἀβίου, μὴ ὑποπίπτοντος εἰς αἰσθησιν, καὶ παντὶ κτίσματι ἀπροσίτου. Ἐπονται δὲ αὐτῷ ἐν τῇ τάξει τριακόσια ἐξήκοντα πρόσωπα ἔχοντα τὴν δύναμιν τοῦ ἐκτελεῖν ἔργα θεῶν. Δὲν εἶναι ὁμοῦς οὗτοι θεοὶ, οὐδὲ κατατάσσονται ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἁγίων, ἀτε οὐδέποτε ὑπέβησαν βροτοί, οὐδὲ συναριθμοῦνται τοῖς ἀγγέλοις, καίτοι ἀποτελοῦσιν εἶδος αὐτῶν· διότι τινὲς ἐξ αὐτῶν ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐπιχειρεῖν δημιουργικὰ ἔργα, ὡς ὁ « Μουροδάρθου », καὶ ὁ « Ηιοῦλ Ζιβού ». Εἰσι δὲ οὗτοι παντογνώσται μέχρι τοῦ γινώσκειν τὰ ἀσηλα καὶ κρύφια τοῦ μέλλοντος, ἕκαστος δ' αὐτῶν ἀρχει ἰδίου βασιλείου ἐν τῷ κόσμῳ τῶν φώτων. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν δὲν θεωροῦνται κτίσματα, ὡς τὰ λοιπὰ ὄντα, διότι ὁ θεὸς ἐκάλυψε αὐτοὺς κατ' ὄνομα, καὶ εὐθὺς ἔλαβον ἀρχὴν αὐτοὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀποκριθέντες ἅμα τῇ κλήσει αὐτῶν. Εἶναι δὲ σύζυγοι γυναικῶν τοῦ εἶδους αὐτῶν ἔχοντες ἐξ αὐτῶν καὶ τέκνα, ἅτινα ὁμοῦς δὲν εἶναι καρπὸς τῆς συζυγίας ταύτης, καθότι ἡ σύλληψις αὐτῶν γίνεται μόνον δι' ἐνός λόγου, ἐνπερ ἀπευθύνει ἕκαστον τῶν προσώπων τούτων πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ.

Εἶναι δὲ οἱ τριακόσιοι καὶ ἐξήκοντα οὗτοι διαφόρων βαθμῶν, ὡς πρὸς τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν. Ἄπαντες δὲ λατρεύουσι τὸν ἕνα καὶ μόνον θεὸν διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ « Μουροδάρθου », ὅστις

τυγχάνει ὁ τὸ ὕψιστον κατέχων ἀξίωμα ἐν τοῖς κορυφαίαις αὐτῶν.

Ὡς διηγούνται δὲ οἱ Σαβαῖοι, ὁ «Μουρδδαρθούτου» θελήσας ἡμέραν τινα νὰ στείλῃ δῶρον εἰς τὸν «'Αουαθάρ» καὶ τὸν «Φαταχίλ» — Συνοίστανται δὲ τὰ δῶρα αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀξιωματοῦ ἢ τῆς ἰσχύος τοῦ πρὸς ὃν ἀπονέμεται τὸ δῶρον — ἀνέθετο τὴν ἐκτέλεσιν τούτου εἰς τὸν «Chichalóm Rábbou» τὸν ἔχοντα τὰ δευτερεῖα μετ' αὐτόν. Τούτου ἕμως ἀρνηθέντος ὠργίσθη ὁ «Μουρδδαρθούτου» καὶ ἐτιμώρησεν αὐτὸν διὰ τὴν παρκοῆν αὐτοῦ ἀποξηράνας πᾶσαν τὴν φυτεῖαν καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ θανατώσας πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰδὼν δὲ τὸ πάθημα τούτου ὁ «Chichalóm Rábbou» προσεκλάυσατο πρὸς τοὺς κορυφαίους τῶν συναδέλφων αὐτοῦ παρακαλῶν αὐτοὺς, ἵνα μεσιτεύσωσι παρὰ τῷ «Μουρδδαρθούτου» πρὸς συγχώρησιν τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ μεταβάντες ὠμίλησαν πρὸς αὐτὸν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καταδείξαντες αὐτῷ τὸ σκληρὸν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ. Ὁ δὲ διηγῆσατο αὐτοῖς τὸ συμβᾶν εἰπὼν, ὅτι αὐτὸς ἀναθεὶς τῷ «Chichalóm Rábbou» τὴν διαβίβασιν τοῦ δώρου δὲν ἐνόει αὐτὸς νὰ κομίσῃ αὐτό, ἀλλὰ μόνον νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς διεκπεραιώσεως αὐτοῦ δι' ἐνὸς τῶν ὑπηρέτων αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐκεῖνος παρείδεν ὑπερηράνως καὶ ἀλαζωνικῶς τὴν δοθεῖσαν ἐντολήν, διὸ καὶ ἐτιμωρήθη. Τότε οὗτοι ἤρξαντο καταπαρῶνοντες τὸν θυμὸν αὐτοῦ μέχρις ὅτου πεισθεὶς ἐπέτρεψεν αὐτοῖς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἰσαχθεὶς ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἐκλιπαρῶν συγγνώμην διὰ τὸ ἀμάρτημα αὐτοῦ, ἧς καὶ ἔτυχε δοῦς τὰ πιστὰ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι τελείας αὐτοῦ ὑποταγῆς. Καὶ ἐν τῷ ἅμα ὁ «Μουρδδαρθούτου» ἐνὶ λόγῳ ἀνέστησε ζῶντας τὴν τε σύζυγον καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐπαναγαγὼν εἰς βλάστησιν τὴν φυτεῖαν αὐτοῦ καὶ ἀναδρῦσας ἐκ νέου τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Ἐκ τῶν τριακοσίων καὶ ἐξήκοντα λοιπῶν προσώπων τούτων τυγχάνουσι, ὡς προείρηται ὁ «Μουρδδαρθούτου» ὁ ἡγέτης αὐτῶν, καὶ ὁ δευτερεύων μετ' αὐτὸν «Chichalóm Rábbou», ὡς καὶ ὁ «Μανδοδάϊ» ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωάννου: Εἶτα ὁ «Hiouil Ζιβού», οὗ ἐγένετο ἡδὴ μνεία: ὁ «Σάμ Ζιβού Δαχρῶ», ὅστις τυγχάνει φύλαξ τοῦ Ἥλιου: ὁ «Houcháiou» ὁ προστατὴς τῆς Κυριακῆς ἡμέρας, ἐξ οὗ ἔλαβεν αὐτὴ τὸ ὄνομα ἢ «Σιμὼθ Ἡάϊ», ἧτις μεταξὺ τῶν θηλέων κατέχει, ἣν θέσιν κατέχει μεταξὺ τῶν ἀρρένων ὁ «Μουρδδαρθούτου»: τὸ Μαχζιὸν Μαλούλου», τὸ μαστοφόρον δένδρον τὸ γαλακτοτροφῶν τὰ βρέφη ἐν τῇ Παραδείσῳ ὡς προείρηται, ὅπερ προσωποποιούντες κατατάσσοσι μετὰ τῶν θεῶν τούτων, ἕνεκα τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ὅθεν καὶ δέονται αὐτοῦ ἐν ταῖς προσευχαῖς αὐτῶν: ὁ «'Αουαθάρ Ραμου» ὁ κριτὴς τοῦ «Ματαρούθους», ἧτις τοῦ Ἄδου, καὶ φύλαξ τοῦ Παραδείσου συγχρόνως: ὁ «Φαταχίλ Βαγ Ζαχρηλ», ἧτις υἱὸς τοῦ «Ζαχρηλ» ὁ δὲ δευτερεῖα ἔχων μετὰ τὸν «'Αουαθάρ» ἐν τῷ «Ματαρούθους», εἶναι δὲ ὁ ἐντεταλμένος τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν βασάνων: ὁ «Ιάχιου Ἰουηούου», ἧτις ὁ Ἰωάννης, ὃν συγκαταλέ-

γουσι μετὰ τῶν προσώπων τούτων, ἐπειδὴ τυγχάνει υἱὸς τοῦ «Μανδοδάϊ», καὶ τέλος ὁ «Βαηγάμ Ράβ-hou», εἰς ὃν εἶναι ἀνατεθειμένη ἡ προστασία τῶν ποταμῶν, διόπερ δέονται αὐτοῦ οἱ Σαβαῖοι πάντοτε ἐν καιρῷ τῆς προσευχῆς κατὰ τὸν δι' ὕδατος ἀγνισμόν.

(ἀκολουθεῖ).

Ὁ Ἄρχιμ. ΗΛΙΑΣ ΔΙΠ.

MARCEL PREVOST

μετάφρασις Κ.Χ.Π.

ΡΗΓΙΝΑ

Ἡ συζήτησις ἐγένετο μεταξὺ φίλων ἐπὶ τοῦ ἐξῆς θέματος, τὸ ὅποιον συχνὰ ἀνγκιστρῶν οἱ θητικο-λόγοι. Ὁ πατὴρ, ὁ σύζυγος ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐξασκήσουν ἐπιρροήν, εἴτε διὰ διαθήκης, εἴτε διὰ τελευταίων παραγγελιῶν, ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων τῶν τέκνων τῶν ἢ τῆς συζύγου των; — Ὅλοι εὐρέθησαν σύμφωνοι εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κληρονομία τῆς καρδίας εἶνε μία ἀπὸ τὰς πλέον ἀπερισκέπτους, τὸς ὁποίας δύνανται νὰ τολμήσῃ ἀνθρώπιον ὄν, ὅσον ἀγναὶ καὶ γενναῖαι ἂν εἶνε αἱ προθέσεις του. Κάποιος κύριος Δεκάμβ, συμβολαιογράφος εἰς τὰ πέριξ τῶν Παρισίων, εἶπε τότε!

— Κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός μου, μοὶ ἐδόθη περίστασις νὰ γνωρίσω πολλὰ παραδείγματα τοιαύτης ἀπερισκεψίας καὶ πείθω πάντοτε ἐκείνους ἐκ τῶν πελατῶν μου, οἱ ὅποιοι εἶνε διατεθειμένοι νὰ μὲ ἀκούσουν, νὰ μὴ τὴν διαπράξουν. Ὅσοι δὲν τὸ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν των, γίνονται πολλάκις αἰτιοὶ μεγάλης λύπης. Ἡ πλέον θλιβερὰ περίστασις, εἰς τὴν ὅποιαν εἶχα ἀνκισθῆ ἦτο ἡ ἐξῆς:

Ὅτε ἤμην πρῶτος γραμματεὺς εἰς τὸ σήμερον ἰδικὸν μου συμβολαιογραφεῖον, μὲ ἐδέχοντο ἀρκετὰ εὐχαρίστως εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς μικρᾶς μας πόλεως, ἢ ὅποια ἂν καὶ πλησίον τῶν Παρισίων ἦτο πολὺ ἐπαρχιακῆ. Μοῦ ἤρθε ὁ χορὸς. Ἐπαίξα καλοῦσι καὶ ἐν βάλς ἢ μίαν καθύλλιν εἰς τὸ πιάνο τοῦ εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ μηχανικοῦ. Εἶχα τὴν εὐθυμίαν τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους. Διὰ νὰ μὴ πολυλογῶ, μὲ τὰ διακόσια φράγκα, τὰ ὅποια μοῦ ἔστειλεν ἡ οἰκογένειά μου, μὲ τὸ μονότονόν μου ἐπάγγελμα μὲ τοὺς χωρὶς ἐπίδειξιν φίλων μου καὶ τὴν μετριόφρονα φιλοδοξίαν νὰ ἀντικαταστήσω μίαν ἡμέραν τὸν κ. Γοβὲν εἰς τὴν ἐκ μωτεσκίνου ἔδραν του, ἤμην τελείως εὐτυχῆς.

Ἐνας νέος γραμματεὺς συμβολαιογράφου χωρὶς περιουσίαν ἐνδιαφέρεται πάντοτε διὰ τὰς νέας αἰδοῦνται εἶνε εἰς ἐποχὴν γάμου. Ἦσαν ἀρκετὰ: εἰς τὴν

κοινωνίαν μας, ἀλλαι πλούσιαι, ἀλλαι συμπαθητικαὶ καὶ μερικαὶ μάλιστα νόστιμοι. Δὲν εὐρέθη ἐν τὴν ἀνάγκην νὰ χορεύσω πολλὰ κοτιγῆν, διὰ νὰ ἀντιληφθῶ ὅτι ἡ δικαία τύχη σπανίως ἦν ὡνεν τὰ τρία αὐτὰ προτερήματα εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἔχοντ' ἢ μελαχροινόν. Ὡς λογικὸς νέος ἐπερόμην εὐγενῶς μὲ ὄλας ἀλλ' ἀπέφευγα νὰ παρατηρῶ ἀπὸ πολὺ πλησίον τὰ πολὺ εὐμορφα μάτια. Ἐξέλεξα μίαν μικρὰν τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν μοῦ ἀμφισβητοῦσεν, ἐπειδὴ ἦτο δειλὴ καὶ ὄχι ὠραία. Ὅταν ἔγινε σύζυγός μου, μετὰ πέντε ἔτη μοῦ ἔφερεν ὡς προῖκα τὴν ἔδραν τοῦ κ. Γοβὲν, καὶ ἔζησα τελείως εὐτυχῆς μαζὶ τῆς ἐπὶ δέκα ἐπτὰ ἔτη, τὰ ὅποια ἐπέρασαν τόσον σύντομα.....

Ὁ κ. Δεκάμβ, καθὼς ἤρμυζεν, ἔμεινε μίαν στιγμὴν σκεπτικὸς διὰ τὸ γεγονός, τὸ ὅποιον ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην του. Ἐπειτα ἤρχισε πάλιν τὴν διήγησίν του.

— Ὁ καλύτερός μου φίλος, ὁ Οὐδελὲν, ὑπάλληλος ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν ἀμέσων φόρων, ἐφέρθη μὲ ὀλιγωτέραν περίσκεψιν ἀπὸ ἐμέ. Πτωχὸς αὐτὸς, ἐρωτεύθη τὴν ὀλιγωτέραν πλουσίαν ἀπὸ τὰς χορευτριάς μας: μίαν δεσποινίδα Ρηγίναν δὲ Πιλλιέρ κόρην λοχαγῶς τοῦ πεζικοῦ παραιτηθέντος μετὰ τὸν πόλεμον. Ὁ λοχαγὸς δὲ Πιλλιέρ ἦτο χήρος: ἡ κόρη του μὲ τὰ μέτρια μέσα τῆς συντάξεώς του ὡς λοχαγοῦ καὶ ἱππότου τῆς Λεγεῶνος διηύθυνε τὸ σπῆτι των μὲ θαυμασίαν οικονομίαν. Προσθέσατε εἰς αὐτὰ ὅτι ἡ Ρηγίνα ἦτο μία μυχευτικὴ, μελαχροινὴ, ὅτι ὁ Οὐδελίνος καὶ αὐτὸς εὐμορρῶς, τῆ ἦτο τόσον ὀλίγον ἀντιπαθητικὸς ὥστε εἶχεν ἡδὴ δι' αὐτὴν ἀπορρίψῃ μίαν ἀρκετὰ καλὴν πρότασιν εἰς γάμον, τοῦ νέου Κουβέρ, υἱοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν σπουδαίων βομηγῶν τῆς πόλεως..... Ὅλα αὐτὰ, ἐννοεῖται, πρὸς μεγάλην λύπην τοῦ κ. δὲ Πιλλιέρ.

Ἀρχίζετε βεβαίως νὰ διακρίνετε τὴν πλοκὴν τοῦ ἐπαρχιακοῦ τούτου δράματος. Ὁ κ. δὲ Πιλλιέρ προσεδίθη κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του ἀπὸ ἀποπληξίαν, ἢ ὅποια τοῦ παρέλυσε τὸν δεξιὸν βραχίονα, ἂν καὶ ἔμεινε πάντοτε κύριος τοῦ λογικοῦ του. Ἡ Ρηγίνα τὸν περιεποίηθη μὲ ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν ἀλλὰ μετὰ ἐπτὰ μῆνας δευτέρα προσβολὴ ἐθανάτωσε τὸν ἀσθενῆ.

Ἄφησε τὴν κόρην του χωρὶς καμμίαν περιουσίαν. Ἡ διαθήκη, ἢ ὅπρια εὐρέθη εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του ἐφανέρωνε τὴν ἀγωνίαν, τὴν ὅποιαν τῷ ἐπροξένει τὸ μέλλον τοῦ τέκνου του. Τὴν συνίστα εἰς ἕνα ἐκ τῶν φίλων του, κατέχοντα ἀνωτέραν θέσιν ἐν τῇ γενικῇ ἐπιτελείᾳ. Ἐτελείωνε δὲ μὲ τὰς ἐξῆς λέξεις:

«Ἐὰν ἡ ἀγαπητὴ μου κόρη Ρηγίνα θέλει νὰ ἀναπαύωμαι ἡσυχος εἰς τὸν τάφον μου, τὴν παρακαλῶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πρώτην τῆς ἀπόφασιν καὶ νὰ νυμφευθῇ τὸν κ. Φραγκίσκον Κουβέρ, ὁ ὅποιος τὴν ἀγαπᾷ εἰλικρινῶς.»

— Ἡ Ρηγίνα ἐφέρθη ὡς ἡρώς. Ἐδήλωσεν εἰς τὸν Οὐδελὲν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζῃ τίποτε πλέον ἀπὸ αὐτὴν ὑπανδρευθῆ τὸν Φραγκίσκον Κουβέρ, ἐνθυμούμαι, εἰς ἐμὲ ἔλαχε νὰ συντάξω τὸ σχέδιον τοῦ συμβολαίου. Ἦμην τότε ἀκόμη τόσον εὐαίσθητος, ὥστε ἀφησα ἐν δάκρυ νὰ πέσῃ εἰς τὸ μέσον τοῦ φύλλου

πράγμα τὸ ὅποιον μοῦ ἐστοίχισε μίαν αὐστηρὰν ἐπιπληξίν τοῦ κ. Γοβὲν.

Ἡ Ρηγίνα ἔγινε κυρία Κουβέρ. Ἐγινε πλουσία. Ἀπέκτησε τέκνα. Ὁ Κουβέρ, κατὰ βῆθος, ἦτο καλὸς ἀνθρωπος, τὴν μετεχειρίσθη καλά. Ἐν τούτοις ἡ Ρηγίνα δὲν ἦτο εὐτυχῆς. Τὸ ἔμαθα, διότι ὁ Οὐδελὲν ἐγκατέλειπεν τὴν πόλιν μας καὶ τὴν διοίκησιν καὶ ἡ Ρηγίνα μετεβίβασεν εἰς ἐμέ, τὸν καλύτερόν της φίλον, ἐν μικρὸν μέρος τῆς ἀγάπης τὴν ὅποιαν ἐφύλαττε διὰ τὸν ἀπόντα. Κατὰ τὰ εἰκοσιν ὀλοκλήρα ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια διήρκεσαν αἱ σχέσεις μου μετὰ τῆς κυρίας Κουβέρ ἐγνώρισκα τὴν παράξενον αὐτὴν ἀλήθειαν: ὅτι μία σύζυγος πραγματικῶς τιμὰ δύναται νὰ φυλάξῃ συγχρόνως δύο πίστει ἀντιθέτους, αἱ ὁποῖαι φαίνονται ἔτι ἀποκλείουσι ἢ μία τὴν ἄλλην. Ἡ Ρηγίνα ὑπῆρξε καθ' ὅλα πιστὴ εἰς τὸν σύζυγόν της, ἀλλ' οὐδέποτε ἔλαβεν ὀπίσω ἀπὸ τὸν Οὐδελὲν τὴν καρδίαν της, τὴν ὅποιαν τοῦ εἶχε δώσει ἄλλοτε. Ὁ Κουβέρ, ὁ ὅποιος τὸ ἤθευρε δὲν ἐλυπεῖτο καθόλου δι' αὐτό, ἦτο ἕνας εὐθυμὸς λάτρης τῆς ζωῆς, ὁ ὅποιος δὲν ἐχάνετο εἰς ἀφρημένα αἰσθημάτων. Ἐὰν ἡ σύζυγός του ἦτο οἰκοκυρὰ εὐμορρῶς καὶ ἐφύλαττε τὴν οἰκογενειακὴν τιμὴν, ἔλαί αἱ ἐπιθυμίαι του εἶχον ἐκπληρωθῆ. Ἄλλ' ἡ Ρηγίνα δὲν παρηγορήθη. Ἡ πληγὴ τὴν ὅποιαν κατέφεραν εἰς τὸν νεανικὸν της ἔρωτα, δὲν ἔκλεισε ποτὲ, καὶ πιστεύω ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὅτι ἡ πληγὴ αὐτὴ ὑπῆρξεν ἢ μακρυνὴ αἰτία τῆς νευρικῆς ἀσθενείας, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέθανε προῶρος, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ζωῆς της.

Ἡ ἱστορία τὴν ὅποιαν σὰς διηγούμαι, ἐξηκολούθησεν ὁ συμβολαιογράφος, ἕως ἐδῶ εἶνε ἡ αὐτὴ μετὰ τὴν ἱστορίαν πολλῶν γυναικῶν, καὶ θὰ ἠμπορούσα νὰ σὰς διηγῆθῶ δέκα ὁμοίας, τῶν ὁποίων ὑπῆρξα μάρτυς ἢ ἐμπιστος. Ἄλλ' ἡ ἱστορία τῆς Ρηγίνας εἶχε λίσιν ἢ μᾶλλον ἐπίλογον πράγματι μυστηριωματικόν.

Ὅτε ἡ ἀτυχῆς Ρηγίνα ἀπῆλθυσεν ἐπὶ τέλος τὴν αἰώνιον ἀνάπαυσιν, ἐβόηθησα τὸν σύζυγόν της νὰ τακτοποιήσῃ τὰ οἰκογενειακά του ἔγγραφα. Δὲν ἔβρομεν, εὐτυχῶς, κανὲν γραπτὸν ἔχον τῶν ἡθικῶν πόνων τοὺς ὁποίους ὑπέφερε, τὸ μυστικὸν ἔμεινε μεταξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτῆς. Μὲ συγκίνησιν παρετηρήσαμεν ὅτι εἶχε φυλάξῃ εὐσεβῶς ὄλα τὰ μικρὰ πράγματα, τὰ ὅποια προήρχοντο ἀπὸ τὸν πατέρα της, καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς γραπτὰς διδασκαλίας τῆς Σχολῆς τοῦ Σαιν-Σύρ, τὰς ὁποίας μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν ἐφυλλομέτρη: ὁ δὲ Πιλλιέρ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς ἀσθενείας του.

Κατὰ τύχην ἐνῶ ἦνοιξα ἐν ἀπὸ αὐτὰ τὰ τετράδια εὐρον φύλλον χάρτου, ἐντελῶς κιτρινομένου, ἔπου ἦσαν χαραγμέναι αἱ ἐξῆς λέξεις:

«Ἰπὸ τὴν ἀπειλήν τοῦ θανάτου, ὁ ὅποιος ἦδη μὲ κατέβλαζε κατὰ τὸ ἦμισυ αἰσθάνομαι ὅτι δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσω τὴν καρδίαν τοῦ τέκνου μου. Ἄκυρῶ τὴν τελευταίαν ἐκδήλωσιν τῆς βουλήσεώς μου ἐν τῇ διαθήκῃ τῆς 18ῆς Ἰανουαρίου. Ἡ Ρηγίνα ἄς ὑπανδρευθῇ κατὰ τὰς προτιμήσεις της.»

Τὸ γράψιμον, καθὼς σὰς ἔλεγον, ἦτο γράψιμον παιδίου, τὸ ὅποιον μανθάνει νὰ γράφῃ..... ἀκριβῶς

τὸ γράψιμον τοῦ λοχαγοῦ, ὅταν κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο προσβολῶν τοῦ εἰάστημα, ἐγυμνάζετο νὰ χαράσῃ χαρακτῆρας μὲ τὴν ἀριστερὰν τοῦ χεῖρα.

Ἡ Ρηγίνα ἔμαθεν, ἀρὰ γε πολὺ ἀργά, ὅτι ὁ πατήρ της ἠκύρωσε τὴν τελευταίαν τοῦ παραγγελίαν; Δὲν μοῦ ἔκαμνε ποτε λόγον καὶ κλίνω νὰ παραδεχθῶ, ὅτι πράγματι τὴν ἠγγύει. Φαίνεται ὅτι οὔτε κἀν ὑποπεύθη τὴν ὑπαρξίν τοῦ φύλλου αὐτοῦ τοῦ χάρτου εἰς τὸ τετράδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε γραφῆ Ἡ Ρηγίνα ἐφύλαττε πιστῶς ὅτι εἶχε μεῖν ἀπὸ τὸν πατέρα της, ἀλλὰ καμμία πιθανότης δὲν ὑπάρχει ὅτι ἐφυλομέτησέ ποτε πραγματείαν Περιγραφικῆς Γεωμετρίας.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, ἡ ζωὴ τοῦ θελκτικοῦ αὐτοῦ πλάσματος ἐθραύθη ἀπὸ τὴν πιστὴν τήρησιν μιᾶς τελευταίας θελήσεως—τὴ λέγωτελευταίας θελήσεως; μιᾶς ψευδοῦς ἐκφράσεως τελευταίας θελήσεως!... Ἡ Ρηγίνα ἀπείρωςεν ἔλην της τὴν ζωὴν εἰς τὴν λατρεῖαν μιᾶς πλάνης!

Ὁμολογῶ ὅτι ἔμεινα κατάπληκτος πρὸ τῆς ἀνακαλύψεώς μου. Ὁ κ. Κουβέρ ἀντελήφθη τὴν συγκίνησίν μου, μοῦ ἤτο ἀδύνατον νὰ τὸν ἐμποδίσω νὰ διαβάσῃ τὸ φύλλον τοῦ χάρτου.....

Τοῦ ἐχρειάσθησαν ὀλίγα λεπτά διὰ νὰ ἐννοήσῃ. Καὶ ἔταν ἀντελήφθη, ξεύρετε τί μοῦ εἶπεν, αὐτὸ ὁ οὐζυγος κλαίων, ἐξ ἄλλου, διότι ἡ λύπη του ἦτο εἰλικρινής.

— Τί εὐτυχία, φίλε μου, τί εὐτυχία, ὅτι ἡ Ρηγίνα δὲν τὸ εὔρε πρὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου μας.

ΠΕΡΙ ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΥΛΩΝ

καὶ μάλιστα περὶ πυρίτιδος καὶ δυναμίτιδος

ΕΚΡΗΚΤΙΚΑΙ ὕλαι λέγονται αἱ ἐνώσεις καὶ τὰ κράματα τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν οἰασθῆποτε αἰτίας παράγουσιν ἀκαριαίως μεγάλην ποσότητα ἀερίου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτατικὴ δύναμις δύναται καὶ νὰ ρίψῃ μακρὰν βλήμα καὶ νὰ καταστρέψῃ τὰ τοιχώματα τῶν περικλειόντων αὐτὰ σωμάτων. Αὐταὶ καλῶς χρησιμοποιούμεναι παρέχουσιν μεγάλας ὠφελείας εἰς τὸν ἄνθρωπον, διότι δι' αὐτῶν καὶ ἐν μικρῷ σχετικῶς διαστήματι παράγονται μέγιστα μηχανικὰ ἔργα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων καὶ μηχανήματα περίπλοκα καὶ τελειότατα ἀπαιτοῦνται καὶ χεῖρες πολλὰ πρὸς ἐκτέλεσιν καὶ ἔξοδα ὑπέρογκα (ἀνατίναξις ὑφάλου, καταστροφὴ γεφύρων ἐν καιρῷ πολέμου κ.τ.λ.). Ἀντιστρόφως δὲ δύναται μεγάλα κακὰ νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅταν κάμη κακὴν αὐτῶν χρῆσιν.

Αἱ ἐκρηκτικαὶ ὕλαι ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν ἐξεταζόμεναι εἶναι δύο εἰδῶν: στερεαὶ ὡς ἡ πυρίτις καὶ ρευσταὶ ὡς ἡ νιτρογλυκερίνη, ἀλλὰ αὕτη

ὡς θὰ ἴδωμεν, χρησιμοποιεῖται διαπεποτισμένη ἢ ἀπερροφημένη ὑπὸ στερεῶν οὐσιῶν. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἀέρα καὶ κράματα ἀερίων πεπρωκισμένα ὑπὸ ἐκτατικῆς δυνάμεως ὡς τὸ μεθάνιον ἢ ἀέριον τῶν ἀνθρακωρυχείων καὶ τὰ κράματα ὀξυγόνου καὶ ὑδρογόνου (κροτοῦν ἀέριον) ἢ ὑδρογόνου καὶ χλωρίου· ἀλλὰ τούτων οὐδεμία γίνεται χρῆσις ἐν τῇ βιομηχανίᾳ καὶ ταῖς κοινωνικαῖς ἀνάγκαις.

Ἡ ἐκρηκτικὴ τῶν οὐσιῶν τούτων δύναμις εἶναι ἰδιότης τῶν ἐνδοθερμικῶν χημικῶν ἐνώσεων. Ἐν τῇ χημείᾳ δύο εἰδῶν ἐνώσεις παράγονται αἱ ἐξωθερμικαὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς παραγωγῆς τῶν ὁποίων ἀναπτύσσεται θερμότης κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλη, αἰσθητὴ ἢ ἀμέσως ἢ διὰ τῶν εὐπαθῶν θερμομετρικῶν ὀργάνων, τοιαῦται δὲ εἶναι οἱ πλείστοι τῶν ἐνώσεων καὶ αἱ ἐνδοθερμικαὶ κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν ὁποίων ἀπορροφεῖται ἰκανὴ ποσότης θερμότητος καὶ τοιαῦται εἶναι ἰδίᾳ αἱ ἐνώσεις τοῦ ἀζώτου. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ φύσει οὐδὲν γεννᾶται οὔτε ἀπόλλυται (νόμος τοῦ ἀφθάρτου τῆς ὕλης) διὰ τοῦτο κατὰ μὲν τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ἐξωθερμικῶν ἐνώσεων ἀπορροφεῖται θερμότης ἴση τῇ παρῆχθεισῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνώσεως, κατὰ δὲ τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ἐνδοθερμικῶν ἀποδίδεται ἴση τῇ ἀπορροφηθείσῃ. Ἐνεκα τούτου κατὰ τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ἐκρηκτικῶν ὕλων ὁ μὲν ὄγκος τῶν παραγομένων ἀερίων γίνεται 400 καὶ πλέον φορές μεγαλύτερος, ἢ δὲ θερμοκρασία αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 1900°. Διὰ τῆς ἀναπτυσσομένης θερμότητος τὰ ἀέρια ταῦτα διαστέλλονται ἐπιπερισσότερον καὶ ὁ ὄγκος αὐτῶν γί.εται 1200 φορές μεγαλύτερος τοῦ ἀρχικοῦ στερεοῦ ὄγκου τῆς οὐσίας, ὡς ἐκ τούτου δύναται νὰ ρίψωσι μακρὰν καὶ μετὰ δυνάμειος τὰ βλήματα ἢ νὰ κατασυντρίψωσι καὶ διαρρήξωσι τὰ περιβάλλοντα αὐτὰ περιβλήματα.

Ἡ ἀπότομος καὶ ταχεῖα διαστολὴ (expansion) τῶν ἀερίων αἵτινα παράγονται, ἀποτελεῖ τὴν ἐκρηξίν (explosion) ὁ δὲ ἦχος ὅστις παρακολουθεῖ τὴν ἐκρηξίν καὶ ὅστις παράγεται ἐκ τοῦ ἀποκαθιστωμένου ἀέρος τοῦ ἐκδιωχθέντος ἢ μεταπισθέντος ἀποτόμως λέγεται ἐκπυροσκόρησις (détonation).

Τὰς ἐκρηκτικὰς ὕλας σπανιότατα μεταχειρίζονται ἀμειγρῆς συνήθως ἀναμιγνύουσιν αὐτὰς μετ' ἄλλης οὐσίας ἢ ἀδρανούς ἢ ἐνεργῶς καὶ ἢ μὲν ἀδρανῆς χρησιμεῖ ἢ διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν ἐκρηκτικὴν αὐτῶν δύναμιν ἢ νὰ καθιστᾷ αὐτὰς εὐμεταχειρίστους ἢ καὶ νὰ προφυλάττῃ αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἀλλοιώσεως ἢ δὲ ἐνεργῶς ἢ παρέχει τὴν καύσιμον ὕλην ἢ καὶ αὕτη εἶναι ἐκρηκτικὴ ἀσθενῶς καὶ τότε ἐνισχύει τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης ἐπιπροσθέτουσ τὰ ἑαυτῆς.

Ἡ ταξινόμησις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐκρηκτικῶν κόνεων ἢ ὕλων γίνεται ἀγαλόγως τῆς πιέσεως τὴν ὅποιαν ἐπιφέρουσιν ἐπὶ τῶν σωμάτων καὶ περιβλημάτων καὶ ἀναλόγως τοῦ παραγομένου ἔργου. Καὶ ἢ μὲν πίεσις παράγει τὴν διάρρηξίν ἢ καταθρυμματίσιν τῶν περιβλημάτων καὶ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς φύσεως τῶν ἀερίων τῶν ἀναπτυσσομένων κατὰ τὴν ἀποσύνθεσιν, τοῦ ὄγκου τὸν ὁποῖον λαμβάνουσι καὶ τῆς θερμοκρασίας. Τὸ δὲ ἔργον ἦτοι ἢ προβολὴ τῶν τμημά-

των τῶν παραγομένων κατὰ τὴν διάρρηξίν ἢ τῶν βλημάτων ἐν τοῖς πυροβόλοις καὶ τηλεβόλοις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐντάσεως τῶν ἀερίων καὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐκτελοῦνται αἱ χημικαὶ ἀντιδράσεις καὶ διαρκεῖ ἢ δύναμις τῶν ἀερίων, ὡς ἐκ τούτου αἱ ἐκρηκτικαὶ ὕλαι διαιροῦνται ἰον εἰς κόνεις καταρρηκτικὰς [poudres brisantes] τῶν ὁποίων ἢ χημικὴ ἀποσύνθεσις εἶναι ταχίστη μεταβάλλουσι δὲ εἰς θρύμματα τοὺς σκληροὺς λίθους καὶ κατασχίζουσι τὰ περιβλήματα τῶν βλημάτων. Γίνονται δὲ ταῦτα τοσοῦτον ταχέως, ὥστε ἢ ἐλαστικότης τῶν παραγομένων ἀερίων ἀδρανεῖ καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ρίψωσι μακρὰν τὰ θραύσματα οὔτε τὰ βλήματα καὶ ἐπομένως εἶναι ἀχρηστα διὰ τὰ πυροβόλα. Τὰ μόρια τῶν περιβαλλόντων ἀερίων ἀπωθῶνται τόσον ἰσχυρῶς καὶ ἐπιφέρουσι πιέσεις εἰς τὴν τοσαύτης σφοδρότητος ὥστε ἐπικρούουσι τὰ σώματα ὡς νὰ ἦσαν στερεαὶ οὐσίαι. Εἰς ταύτας κατατάσσονται ἢ βαμβακοπυρίτις, ὁ κροτῶν ἢ βροντώδης ὑδράργυρος (fulminate de Mercure) καὶ ὁ κροτῶν ἀργυρος, εἴτινες ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ Howard ὅστις ἐπυρόκτωσεν ἀζωτικὸν ἀργυρον (πέτραν τῆς κολάσεως) ἢ ἀζωτικὸν ὑδράργυρον μετ' οἰνοπνεύματος καὶ Ἀζωτικοῦ ὀξέος (ἀκούα φόρτε), ὁ τελευταῖος οὗτος δύναται νὰ ἐπιφέρῃ πίεσιν 27,400 Χ.γρ. ἐπὶ ἐπιφανείας 1 τ. ἐλατοστομέτρου· 2ον εἰς κόνεις ἰσχυρὰς καὶ ταχείας (poudres fortes et rapides) τῶν ὁποίων ἢ χημικὴ ἀποσύνθεσις δὲν γίνεται τοσοῦτον ταχέως ὡς τῶν προηγουμένων, ἐχουσι δυνάμιν μεγάλην καὶ διασχίζουσι τὰ ἀνθεκτικώτατα μέταλλα κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐλαχίστης ἀντοχῆς, διαχωρίζουσι δὲ καὶ ἐξαρθρώνουσι τὰ συμπαγῆ καὶ ἥττον ἀνθεκτικὰ σώματα αἵτινα εὐρίσκονται ἐν τῇ σφίρα τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, δὲν ρίπτουσι δὲ μακρὰν τὴν μᾶζαν ἐφ' ἣς ἐνεργοῦσιν, ὅταν αὕτη εἶναι μεγάλη. Εἰς ταύτας μετριάζεται τὸ παράθυμα (στούπωμα) ἢ ἐνεργοῦσι καὶ ἀνευ παραθύματος. Οὕτω μικρὰ ποσότης δυναμίτιδος τεθειμένη ἐπὶ λίθου συμπαγοῦς καὶ κεκαλυμμένη ὑπὸ σακκιδίου πλήρους χύματος μεταβάλλει αὐτὸν εἰς μικρότατα τεμάχια. Φυσίγιον περιέχον 150 γραμμάρια δυναμίτιδος κατασυντρίβει ὄγκον ἡμίσεως κυβικοῦ μέτρου. Καὶ 3ον εἰς κόνεις ἰσχυρὰς καὶ βραδείας (poudres fortes et lentes) εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκει καὶ ἡ πυρίτις. Αὗτοι παράγουσι πίεσιν αὐξανομένην βραδέως, ἀλλὰ διαρκούσαν ἐπὶ πολὺ, δὲν μεταβάλλουσι τὰ σώματα εἰς τεμάχια ἀλλὰ ρίπτουσι αὐτὰ μακρὰν διὰ τῆς αὐτῆς ἐνεργείας διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται αὐτὴν εἰς τὰ λατομεῖα καὶ ἀνθρακωρυχεῖα ἀντὶ τῆς δυναμίτιδος ἵνα μὴ μεταβάλλωνται οἱ λίθοι, αἱ ἀργιλικαὶ πλάκες καὶ ὁ ἀνθραξ εἰς μικρότατα τεμάχια καὶ εἰς τὰ πυροβόλα καὶ τηλεβόλα, διὰ νὰ ρίπτωσι μακρὰν τὰ βλήματα χωρὶς νὰ θραύηται τὸ ὄργανον. Ἡ βραδεία καὶ βαθμιαία αὐξήσις τῆς πιέσεως ἐπιτρέπει τὴν εἰς ἀπόστασιν τῆς ἐνεργείας μετάδοσιν. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν βιομηχανικὴν ταξινόμησιν τῶν ἐκρηκτικῶν ὕλων· χημικῶς ἔμως ταξινομοῦνται ἀναλόγως τῆς καυσίμου ὕλης, τοῦ ὀξειδωτικοῦ στοιχείου, ἢτις πα-

ρέχει εἰς αὐτὰς τὰς χαρακτηριστικώτερας ἰδιότητας εἶναι δὲ αἱ κυριώτεραι τούτων.

1ον αἱ Ἀζωτικαί, εἰς τὰς ὁποίας ἢ καύσιμος ὕλη εἶναι τὸ ἀζωτικὸν ὀξὺ χρησιμοποιούμενον ἰδίως ὑπὸ τὴν μορφήν ἀζωτικοῦ καλίου (νίτρου). Εἰς ταύτας ἀνήκει ἢ πυρίτις.

2ον αἱ χλωρικαί, εἰς τὰς ὁποίας τὸ καύσιμον στοιχείον εἶναι χλωρικὸν ὀξὺ εἰσερχόμενον ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ χλωρικοῦ καλίου.

3ον αἱ δυναμίτιδες τῶν ὁποίων ὁ κυριεῶν παράγων εἶναι ἢ νιτρογλυκερίνη.

4ον αἱ νιτροκυτταρώδεις (nitrocellulosées ἢ pyroxylées) τῶν ὁποίων βάσις εἶναι ἢ νιτροκυτταρίνη ἢ βαμβακοπυρίτις· ἐναυθὰ ἀνήκουσιν ἢ διαρρηκτικὴ γελάτινη καὶ ἢ ἀκαπνος ἢ ὀλιγόκριπνος πυρίτις ἢτις τὸ πρῶτον παρεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Johnson.

5ον αἱ νιτροφενολικαὶ ἢ πικρικαὶ τῶν ὁποίων βάσις εἶναι τὸ πικρικὸν ὀξὺ ἢ τὸ τρινιτροφενόλ. Εἰς ταύτας ὑπάγεται ἢ Μελινίτις τῆς ὁποίας ἢ σύστασις τηρεῖται μυστικῆ.

6ον τὰ κροτοῦντα ἄλατα ἢ κροτικά ἐνώσεις (fulminates) τῶν ὁποίων βάσις εἶναι τὸ ὑποθετικὸν κροτικὸν ὀξὺ (acide fulminique) καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκει ὁ βροντώδης ὑδράργυρος. Αἱ ὕλαι αὗται χρησιμεύουσιν ἰδίᾳ πρὸς κατασκευὴν τῶν ἐμπυρευμάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἀναφλέγουσι τὴν δυναμίτιδα ἢ καὶ τὴν πυρίτιδα. Καψίλιον τυφεκίου περιέχει 15 ἕως 30 χιλιοστόγραμμα βροντώδους ὑδραργύρου.

Α'. Πυρίτις

Ἡ πυρίτις εἶναι κράμα νίτρου θείου καὶ ἀνθρακος. ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς Ἀραβὰς ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ XIII αἰῶνος. Ὁ Marcus Graecus ἀναγράφει αὐτὴν εἰς τὰς πυροβόλους οὐσίας. Πρῶτος ὁ Roger Bacon 1214-1294 παρετήρησε τὴν λάμψιν τὴν ὅποιαν ἀναδίδει καιομένη, ὅχι ἔμως καὶ τὴν δύναμιν τὴν ὅποιαν ἀποκτᾷ ὅταν κανονισθῇ ὁ χρόνος τῆς καύσεως αὐτῆς. Ἡ εἰς τὸν πόλεμον χρῆσις τῆς πυρίτιδος περιωρίσθη ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀκάπνου πυρίτιδος ὑπὸ τοῦ Johnson χρησιμεύει δὲ σήμερον ἰδίᾳ εἰς τὴν πυροτεχνικὴν εἰς τὸ κυνήγιον καὶ ὡς ὑπόρυγμα ὑπονόμων (φουρνέλλα) ἐν τοῖς μεταλλείοις, ἔνεκα τῶν ἰδιοτήτων τὰς ὁποίας ἔχουσιν αἱ ἰσχυραὶ καὶ βραδεῖαι κόνεις περὶ ὧν ἀνωτέρω εἰπομεν.

Ἀναλόγως δὲ τῆς χρήσεως αὐτῆς ὀρίζεται καὶ ἢ ἀναλογία τῶν τριῶν οὐσιῶν ἐν τῷ κράματι, οὕτω δ.α τὴν πυρίτιδα τοῦ πολέμου ὀρίζουσι ἐπὶ τοῖς ο/ο.

Ἐν Γαλλίᾳ: 75 Νίτρου 12.5 θείου 12.5 ἀνθρ.

» Βελγίῳ: 78 » 10 » 12 »

» Ρωσίᾳ: 80 » 8 » 12 »

» Γερμανίᾳ: 78.5 » 10 » 11.5 »

Διὰ δὲ τὴν τῶν μεταλλωρυχείων:

Ἐν Γαλλίᾳ 62 Νίτρου 20 θείου 18 ἀνθρακος

» Βελγίῳ 70 » 16 » 14 »

» » 73.5 » 14 » 12.50 »

» Αὐστρίᾳ 62.5 » 18.10 » 19.40 »

Ἐν Ρωσσίᾳ 66.66 » 16.66 » 16.66 »
» Ἰταλίᾳ 70 » 18 » 12 »

Διὰ δὲ τὴν τοῦ κυνηγίου:

78 Νίτρου 10 θείου 12 ἀνθρ

εἶναι δὲ αὕτη δύο εἰδῶν ἢ κοινῇ (ordinaire) καὶ ἡ ἰσχυρὰ (forte) ἑκατέρωθεν δὲ αὐτῶν ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῶν κόκκων καὶ τοῦ σχήματος αὐτῶν διαιρεῖται εἰς τέσσαρας τάξεις.

Ἡ πυρίτις εἶναι κόκκοι μέλανες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλοι ὅστινες ἐνίοτε ἔχουσι σχῆμα κανονικῶν ἑξαγώνων (πυρίτις τοῦ πολέμου) ὕψους 6 ἕως 30 χμ. Ἀναφλέγεται εἰς θερμοκρασίαν 300° ἢ διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθηρός. Καίεται δὲ τοσοῦτον ταχύτερον καθ' ἑσὸν εἶναι πεπιεσμένη καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀνάγκη τοῦ παραθύματος διὰ τὴν ἐπιφέρειν τὰ ἀπαιτούμενα ἀποτελέσματα καὶ νὰ μετατραπῇ ἢ εἰς κόνιν καταρρηκτικὴν διὰ τὰ μεταλλωρυχεῖα ἢ εἰς κόνιν ἰσχυρὰν καὶ βραδείαν διὰ τὰ πυροβόλα καὶ τηλεβόλα. Καίμενη παράγει 570 εἰδικὰ θερμαντικά (calories) (1) (πυρίτις τῶν ὀρυχείων) μέχρι 807 εἰδ. θ. (πυρίτις πολέμου) καὶ πρίσιν 3792 χιλιογρ. κατὰ τ. ἐμ. (πυρίτις dr) ἕως 4168 χ γρ. (πυρίτις πολέμου), ταχύτητα δὲ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας 5 ἕως 6000 μ. τὸ δ.λ. Κατὰ τὴν ἀποσύνθεσιν παράγονται 57.50 ο) ο στερεὰ οὐσία (ὑπόλειμμα) 26.40 ἀνθρακικὸν ὀξυδ., 10.96 ἄζωτον, 4 ὀξειδίου ἀνθρακος, 1 ὕδροθεικὸν ὀξυδ., 0.06 ὕδρογόνον, 0.06 μεθάνιον καὶ 0.02 ὀξυγόνον.

Τῆς πυρίτιδος διάφοροι παραλλαγῆαι εἶναι καὶ ἡ φαιὰ λεγομένη πυρίτις τῆς ὁποίας ὁ ἀνθραξ παρασκευάζεται διὰ τρόπου τηρουμένου μυστικῶ ἢ ἢ διὰ τοῦ ἀζωτικοῦ νατρίου παρασκευαζομένη ἣτις εἶναι καὶ ἰσχυρότερα τῆς κοινῆς πυρίτιδος. Ταύτης χρῆσις ἐγένετο κατὰ τὴν τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ. Καὶ τέλος ἡ διὰ τοῦ ἀζωτικοῦ βαρίου ἀντὶ τοῦ ἀζωτικοῦ καλίου παρασκευαζομένη.

Β. Δυναμίτις

Ἐκ τῶν πολλῶν ἀζωτικῶν ἐκρηκτικῶν ὕλων κυριώτερα εἶναι ἡ νιτρογλυκερίνη. Αὕτη παράγεται διὰ τῆς ἐνώσεως τριῶν μερῶν ἀζωτικοῦ ὀξέος μεθ' ἑνὸς μέρους γλυκερίνης τῆς ἀθωοτάτης ταύτης οὐσίας, τῆς ὁποίας αἱ ἀβραὶ δέσπονται καὶ δεσποινίδες μεγάλην ποιοῦνται χρῆσιν.

Διὰ τὴν παρασκευάσει τὴν νιτρογλυκερίνην ἐτοιμάζουσι κατ' ἀρχὰς 3 μέρη θειικοῦ ὀξέος (βιτριόλιον) καὶ ἑν γλυκερίνης καὶ ἔπειτα ἑν μέρος θειικοῦ ὀξέος μεθ' ἑνὸς μέρους ἀζωτικοῦ ὀξέος καὶ ἀναμειγνύουσι τὰ δύο ταῦτα κράματα καὶ ἀνακατένουσι δι' ὑελοῦν ραβδίσκου, τότε ἡ νιτρογλυκερίνη κατακρημνίζεται καὶ ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῶν πλεοναζόντων ὑγρῶν.

Ἡ παρουσία τοῦ θειικοῦ ὀξέος εἶναι ἀναγκασιότατη διότι ἀπορροφᾷ τὸ παραγόμενον ὕδωρ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀντιδράσεως τῶν δύο ὑγρῶν καὶ οὕτω τὸ ἀζωτικὸν ὀξυδ. ἔχει πάντοτε τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς πυ-

(1) Εἰδικὸν θερμαντικὸν (calorie) λέγεται τὸ ποσὸν τῆς θερμότητος ὅπου ἀπαιτεῖται, ὅπως ὑψωθῇ ἡ θερμοκρασία ἑνὸς χλιογρ. ὕδατος ἀπὸ 0° εἰς 1°.

κνότητος, ἄλλως τὸ παραγόμενον σῶμα ἔχει περισσότερο ὕδωρ καὶ εἶναι ὀλιγώτερον ἐκρηκτικόν.

Ἡ νιτρογλυκερίνη εἶναι ὑγρὸν παχύρρευστον χρώματος ἐλαφρῶς κιτρίνου, ἐνίοτε δὲ καὶ φαινοῦ, δηλητηριώδες, ἐπιφέρειν ἰσχυρὰς καρφαλγίας εἰσπνεόμενον, ἐκπυροκροτεῖ αὐτομάτως μὲν εἰς 180° κατὰ συνήθη δὲ θερμοκρασίαν καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης ἐπικρούσεως ὡς ἐκ τούτου ὁ χειρισμὸς αὐτῆς εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος. Διὰ τὴν ἀνάφλεξιν αὐτῆς μεταχειρίζονται ἐμπυρεύματα ἐκ κροτοῦντος ὑδραργύρου ἢ ἐγκλείουσιν αὐτὴν ἐντὸς σιδηροῦ σωλήνος, ἔστις χρησιμεύει ὡς ἐμπύρευμα, ἀλλ' ἔνεκα τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους παρουσιάζει καὶ ὁ τρόπος οὗτος εἰς τοὺς χειριζομένους αὐτὴν, διὰ τοῦτο γίνεται χρῆσις αὐτῆς ὑπὸ τὴν μορφὴν τῶν δυναμιτίδων, αἱ ὁποῖαι εἶναι κράμα νιτρογλυκερίνης καὶ ἄλλης τινος οὐσίας ἀδρανῶς ἢ ἐνεργοῦ εἴτε διὰ τὴν κατασταθῆναι εὐχρηστος εἴτε διὰ τὴν ἐπαυξηθῆναι τὴν δύναμιν αὐτῆς. Σημειώζεται δὲ ἡ κατασκευὴ τῶν δυναμιτίδων ἐπὶ τῆς ἐπομένης πρᾶξησεως.

Κατὰ τὴν ἀνάφλεξιν τῆς νιτρογλυκερίνης μένει ἀχρησιμοποίητος ποσότης τις ὀξυγόνου, ὡς ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καύσιμόν τινα ὕλην διὰ τὴν νὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτὴν. Καὶ ἂν μὲν ἡ καύσιμος αὕτη οὐσία δὲν ἔχει ἐκρηκτικὰς ιδιότητας τότε ἔχομεν σειρὰν δυναμιτίδων μετὰ βάσεως καυσίμου ὕλης καὶ τοιαῦται εἶναι ἡ carbonite ἢ lithofracteur καὶ ἡ fulgurite. Ἐὰν δὲ μετ' αὐτῆς ἀναμειξώμεν ἄλλας ἐκρηκτικὰς ὕλας τότε ἡ δύναμις αὐτῆς ἐπαυξάνεται καὶ σχηματίζομεν δύο νέας σειρὰς τὰς χλωρικὰς δυναμιτίδας καὶ τοιαῦται εἶναι ἡ κόνις τοῦ Judson καὶ ἡ Sébastine καὶ τὰς πυροξυλικὰς δυναμιτίδας εἰς τὰς ὁποίας ὑπάγονται ἢ διαρρηκτικὴ γελατίνη, ἢ βαμβάκοπυρίτις, ἢ ἐκπυροκροτικὴ κόνις τοῦ Schultze, ἢ ὀλιγόκαπνος πυρίτις καὶ ἄλλαι. Ἐὰν δὲ μετὰ τῆς νιτρογλυκερίνης ἀναμειξώμεν ἀδρανῆ οὐσίαν τότε ἔχομεν τὴν κοινὴν δυναμιτίδα ἢ ἀπλῶς δυναμιτίδα ἣτις ἐγένετο καὶ ἀφετηρία τῆς ἀνακαλύψεως καὶ παρασκευῆς τῶν πασῶν τῶν ἄλλων.

Ἡ δυναμίτις ἀνεκαλύφθη τῇ 1867 ὑπὸ τοῦ Σουηδοῦ Nobel παρασκευάζεται δὲ δι' ἀναμειξεως τῆς νιτρογλυκερίνης μετ' ἀδρανῶς τινος οὐσίας ἣτις διαποτίζεται ἢ ἀπορροφεῖται ὑπ' αὐτῆς. Εἶναι σῶμα λιπαρὸν τὴν ἀφήν, ἀκίνδυνον, τὸ ὅποιον δυνάμεθα νὰ περιβάλωμεν διὰ χάρτου ἢ νὰ θέσωμεν ἐντὸς κιβωτίου καὶ νὰ μεταφέρωμεν μακρὰν ἀσφαλίζοντες μάλιστα καὶ τὴν μεταφορὰν αὐτῆς.

Ἡ ἀρίστη ἀπορροφητικὴ οὐσία τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ Nobel ἐξελέξατο εἶναι πυριτικὴ τις ἑνωσις ὀνομαζομένη Kieselguhr ἀπαντώσα εἰς τὸ Oberlohe παρὰ τὸ Unterlass τοῦ Ἀνοβέρου. Ἐκτὸς αὐτῆς γίνεται χρῆσις καὶ ἄλλης οὐσίας ἐχούσης τὰ αὐτὰ σχεδὸν πλεονεκτήματα τῆς Randanite ἀπαντώσης παρὰ τὸ Ceysat (Puy de Dôme) τῆς Γαλλίας.

Ἡ Σουηδικὴ δυναμίτις ἔχει τὴν ἐπομένην σύστασιν.

Ἀριθ. 1 (Νιτρογλυκερίνη 72 ο)ο
(Kieselguhr 28 ο)ο
ἢ δὲ Γαλλικὴ

ΠΕΡΙ ΔΙΣΚΟΥ

(Νιτρογλυκερίνη 75 ο)ο
(Randanite 20.8 ο)ο
Ἀριθ. 1 (Πυριτικὸν ὀξυδ. τοῦ Vierzon 3.8 ο)ο
(ὑποανθρακικὸν Μαγνήσιον 0.4 ο)ο

Ἡ δύναμις εἶναι σῶμα πηκτώδες παχὺ εἰς τὴν ἀφήν, ἀντέχει εἰς τὰς ἐπικρούσεις τὰς μᾶλλον ἰσχυρὰς καίεται εἰς τὸν ἀέρα χωρὶς νὰ ἐκραγῇ. Ἐὰν ὅμως τὰ παραγόμενα ἀέρια δὲν ἐξέρχονται κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν, τότε ἀποκτιῶσιν μεγάλην ἐκτατικὴν δύναμιν, ἣτις δύναται νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐκρηξίν τῆς ἑλῆς μάξης. Ἡ ἐκρηξίς τῆς δυναμιτίδος δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ διὰ τῆς ἀναφλέξεως ἐμπυρεύματος περιέχοντος κροτικὸν ὑδραργύρον εὐρισκομένου εἰς τὸ ἄκρον θρυαλίδος καιμένης βραδέως, ἣτις λέγεται πυριτιδοῦρον σχοινίον (cordeau) τοῦ Bickford καὶ ἔχει μῆκος 0.80 μ. Ἡ δύναμις ἀναφλέγεται ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ κατὰ τὸν τρόπον τούτον ἀνέφεραν 80 τόνους δυναμιτίδος τοῦ Chatham τῇ 15)28 Σεπτεμβρίου 1905 ἐν τῇ διώρυγῃ τοῦ Σουέζ.

Ἐὰν δὲ ἡ νιτρογλυκερίνη ἐνωθῇ μετ' οὐσιῶν ἐνεργῶν, τότε ἀποκτᾷ μεγαλυτέραν ἐκρηκτικὴν δύναμιν καὶ σχηματίζομεν σειρὰν τοιοῦτων ἐκρηκτικῶν σωμάτων. Αἱ κυριώτεραι οὐσίαι μεθ' ὧν ἀναμειγνύουσι τὴν δυναμιτίδα εἶναι ἢ πυρίτις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καλῆς ποιότητος, ἢ βαμβάκοπυρίτις καὶ τὸ ἀζωτικὸν ἄχυρον (paille nitree) κ.τ.λ. Χάριν περιεργείας παραθέτομεν ἐνταῦθα τὴν σύστασιν διαφόρων δυναμιτίδων.

Δυναμίτις Nobel	ἀρ.	3
Νιτρογλυκερίνη	52	μέρη
Πριονίσματα ξύλου	10	»
Νίτρον	33.50	
Ἀνθρακικὸν νάτριον	1.30	
Λιθοκλάστα		
Νιτρογλυκερίνη	52—55	μέρη
Kieselguhr	30—21	»
Γαϊάνθραξ	) πυρίτις κα-	12—0
Ἀζωτικὸν Νάτριον	) τωτέρας ποι-	4—15
Θεῖον	) ὀνητος	2—3

Διαρρηκτικὴ γελατίνη.
Νιτρογλυκερίνη 93—90—91.6 μέρη
Βαμβάκοπυρίτις ἐν διαλύσει 7—10—8.4 »

Πυριτιδοποιεῖα καὶ Δυναμιτιδοποιεῖα λειτουργοῦσιν ἐν Ἑλλάδι πολλὰ ὡν σπουδαιότερα εἶναι.

Τὸ Ἑλληνικὸν πυριτιδοποιεῖον. Παράγει πυριτίδα κυνηγετικὴν καὶ ὑπονομευτικὴν 375000 ὀκ. καὶ δυναμιτίδα 40000 ὀκ. κατ' ἔτος.

Τὸ πυριτιδοποιεῖον τοῦ ταγματάρχου Β. Δροσινού. Παράγει 250 ὀκ. πυρίτιδος ἡμερησίως.

Τὸ πυριτιδοποιεῖον τῶν ἀδελφῶν Βερδεσπούλων παράγει 80000 ὀκ. ἑτησίως.

Τὸ Δυναμιτιδοποιεῖον τῆς Γαλλοελληνικῆς εταιρίας ἔπερ διὰ συμβάσεως ὑπεχρεώθη νὰ μὴ παράγῃ ἐτησίως ποσότητα πυρίτιδος ἀνωτέραν τῶν 12000 ὀκ. (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν ὠφελίμων βιβλίων ὁ Ἑθνικὸς Πλοῦτος τομ. 2 σελ. 16).

ΕΓΣΤΑΘΙΟΣ

Μία ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων Ἑλληνικῶν ἀσκήσεων, τῶν εὐχαρίστων καὶ τὰ μᾶλλον συντελουσῶν εἰς τὴν εὐσωμίαν τοῦ γυμναζομένου εἶναι καὶ ἡ δισκοβολία. Ὁ δίσκος εἶναι ξυλινός, σχήματος φακοειδοῦς, διαμέτρου 0,22 τοῦ μέτρου, ἔχει περίζωμα σιδηρῶν ὡς καὶ ἐλάσματα ὀρειχάλκινα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν παρειῶν αὐτοῦ, κανονίζοντα τὸ διεθνῶς παραδεδομένον βάρος του, ὅπερ εἶναι δύο χιλιόγραμμα (μία ὀκὰ καὶ διακόσια εἰκοσι πέντε δράμα). Ἡ βάλκις ἀφ' ἧς βάλλεται ὁ δίσκος εἶναι τετραγωνικὴ με πλευρὰν 2)2 μέτρων, ὀριζοντία, ὕψους 0,06 μ. ὑπὲρ τὸ λοιπὸν ἔδαφος. Ὁ τρόπος τοῦ βάλλειν τὸν δίσκον Ἑλληνικῶς ἔχει κανονισθῆναι ἐν Ἀθήναις τῇ 1895 ὑπὸ τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Β. Γ. τοῦ Διαδόχου Ἐπιτροπείας τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, συμφώνως μετ' τὴν περιγραφὴν τοῦ Φιλοστράτου (1) εἰς τὰς εἰκόνας, ὡς καὶ μετ' τὴν περὶ τοῦ δισκοβόλου τοῦ Μύρωνος περιγραφὴν τοῦ Δουκιανοῦ (2) καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ καλλίστου ἀντιτύπου τοῦ δισκοβόλου τοῦ Μύρωνος τοῦ ἐν τῷ Palazzo Massini εὐρισκομένου οὔτω.

Ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς δισκοβολίας κηρύσσεται νικητὴς ὁ βάλων τὸν δίσκον μακρότερον καὶ τηρήσας τοὺς ἐξῆς βροῦς. Ἀναβάς ὁ δισκοβόλος ἐπὶ τῆς βαλκίδος καὶ ἐλάων τὴν κεκανονισμένην ὀρθίαν στάσιν ἔχων τὸν δεξιὸν πόδα δέκα ἕως ὀκτώ πέντε ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ὀπίσω τοῦ ἀριστεροῦ ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν, φέρει τὸν δίσκον ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἰς τὴν δεξιάν καμπτομένην ἐπὶ τοῦ ὤμου ὑπὸ γωνίαν 45°, ἔπειτα φέρων τὴν δεξιάν χεῖρα ὀπίσω καὶ συγχρόνως στρέφων τὴν κεφαλὴν καὶ κυρτούμενος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἴδῃ ἄκρῳ ὀφθαλμῷ τὰς δεξιὰς πλευρὰς, προβάλλων τὰ δεξιὰ ἄκρα, βάλλει τὸν δίσκον συναρῶν πάσας τὰς δυνάμεις προσπαθῶν ἐνταυτῷ νὰ μὴ ἐξέλθῃ τῆς βαλκίδος πρὶν ἢ πέσῃ ὁ δίσκος ἐπὶ τοῦ ἔδαφους.

Ἐκτὸς τοῦ τρόπου τοῦ βάλλειν τὸν δίσκον Ἑλληνικῶς εἶναι καὶ ὁ πρό τινων μόλις ἐτῶν ὑπὸ τινος Οὐγγρου ἀθλητοῦ τὸ πρῶτον τεθεῖς εἰς χρῆσιν καὶ ἔνεκα τούτου καὶ Οὐγγρικὸς κληθεῖς. Κατ' αὐτὸν ὁ δισκοβόλος κρατῶν τὸν δίσκον διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἡμικεκκαμμένης καὶ ὀλίγον κατωτέρω τοῦ ὕψους τῶν ὤμων εὐρισκομένης περιστρέφεται περὶ αὐτὸν δὶς καὶ εἰς τὸ τέρμα τῆς δευτέρας περιστροφῆς βάλλει τὸν δίσκον δυνάμει τῆς ἐκ τῆς πρῆξις περιστροφῆς ἀναπτυσθῆσης φυγοκέντρου δυνάμεως, καὶ οὕτω ἡ δισκοβολία, ὁ εὐγενὴς οὗτος τοῦ ἀσκεῖσθαι τύπος, το ἐπίχαρι καὶ ἐπέραστον τοῦ σώματος τοῦ ἀθλητοῦ ἐπεξεργαζομένη, ἢ εἰς τὴν σμίλην τοῦ Μύρωνος τὴν ἀθανάσιον ἀδωρήσασα, μεταβάλλεται εἰς μίαν ἐκ τῶν ἀκαλαισθητῶν ἀσκήσεων. Καὶ ἐὰν ὁ Οὐγγρικὸς τρόπος, οὗτινος τὸ μοναδικὸν προτέρημα εἶναι τὸ ὅτι δι' αὐτοῦ ὁ δίσκος βάλλεται μακρότερον, εὖρεν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἀθλητικῷ κόσμῳ λάτρας τινος τοῦτο προέρχεται τὸ μὲν ἐκ τοῦ ὅτι ὁ τρόπος τοῦ Ἑλληνικῶς δισκοῦν καὶ

δύσκολος είναι και σώμα εύκαμπτον χρειάζεται, τὸ δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐπιπολαίου πρὸς τὸ ξενολατρεῦναι καὶ Εὐρωπαϊκῶν ροπῆς αὐτῶν.

Παρά τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν ἡ δισκοβολία εὗσα μία ἐκ τῶν τὸ πένταθλον ἀποτελοῦσάν ἀθλητικῶν ἀσκήσεων, ἐξετιμάτο τὸ μὲν ὡς ἐπεξεργαζομένη τὴν εὐσωμίαν τοῦ ἀσκουμένου, τὸ δὲ διὰ τὸ εὐγενὲς τῆς καταγωγῆς τῆς, διότι τὴν εὕρεσιν αὐτῆς ἀνήγον εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ὅστις μετὰ τῆς ἀντῆς τέχνης μεθ' ἧς ἐπαίξε τὴν λύραν, ἐβάλλε καὶ τὸν δίσκον. Τὸ σχῆμα τοῦ ἀρχαίου δίσκου ἦτο ὡς διετηρήθη καὶ σήμερον φακκοειδές, κατεσκευάζετο δὲ ἐκ λίθου ἢ ἐκ ξύλου ἢ ἐκ μετάλλου. Τὸ βῆρος αὐτοῦ ἦτο ἀνάλογον τῆς δυνάμεως τοῦ δισκεύοντος, πιθανὸν ὅμως νὰ εἶχε κανονισθῆ καὶ κατασταθῆ πανελληνίως παραδεγεμένον τὸ βῆρος αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπίσημοις ἀγῶσιν. Λίθινος δίσκος εὐρέθη ἐν Αἰγίνῃ, καθὼς καὶ μετάλλινος ἐν Ὀλυμπίᾳ, ὅστις εἶναι ἀνάθημα: Ἑλληνες δισκοβόλοι περιήρμη ὑπήρξαν, ὁ Κάστωρ, ὁ Πολυδεύκης, ὁ Περσεύς, Φάβλος ὁ Κροτωνιάτης ὅστις ἐδίσκευεν πόδας ἐνενήκοντα πέντε, παρ' ὁμοίω δὲ ἀναφέρεται νικητῆς εἰς τοὺς ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πατρύκλου τελεσθέντας ἀγῶνας ὁ Πολυποίτης τοῦ Αἰζαντος τοῦ Τελαμονίου ὑστερήσαντος. Μυθολογεῖται ὅτι δισκεύοντες ἐφρόνουν, ὁ Ἀπόλλων τὸν φίλον τοῦ Ἰάκινθου, ὁ Περσεύς τὸν Πενθερόν τοῦ Ἀκρίσιου καὶ ὁ Ὄξυλος τὸν ἀδελφόν του Θέρμιον. Ὅλη ἔμως οἱ θρόλλοι οὗτοι σκοπὸν εἶχον νὰ καταστήσωσι τοὺς τε δισκεύοντας καὶ θεωμένους προσεκτικῶς κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀσκήσεως.

Θ. ΛΑΡΔΗΣ

[1] «Βαλδὶς διακέχῳσται μικρὰ καὶ ἀποχρῶσα ἐνὶ ἐστῶτι, ἢ δὴ τὸ κατόπιν καὶ τὸ δεξιὸν σκέλος ἀνέχουσα πρᾶνῆ τὰ ἐμπροσθεν ἐργάζεται καὶ κουφίζουσα θάτερον τοῖν σκελοῖν, ὁ χρὴ συναναπάλλεσθαι καὶ συμπορεύεσθαι τῇ δεξιᾷ. Τὸ δὲ σχῆμα τοῦ δίσκου ἀνέχοντος ἐξαλλάξαντα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ δεξιᾷ χρὴ κυρτουσθαι τοσοῦτον, ὅσον ὑποβλέψαι τὰ πλευρὰ καὶ ριπτεῖν, οἷον ἀνιμῶντα καὶ προσεμβάλλοντα τοῖς δεξιῶσι πᾶσι».

[2] «Μῶν τὸν δισκεύοντα, ἦν δ' ἐγὼ, φῆς τὸν ἐπικεκυφῶτα κατὰ τὸ σχῆμα τῆς ἀφέσεως, ἀπεστραμμένον εἰς τὴν δισκοφόρον, ἤρεμα ὀκλάζοντα τῷ ἑτέρῳ, εοικότα ξυναναστρομένῳ μετὰ τῆς βολῆς; Οὐκ ἐκεῖνον, ἢ δ' ὅς, ἐπεὶ τῶν Μύρωνος ἔργων ἐν καὶ τοῦτο ἐστὶν ὁ δισκοβόλος, ὃν λέγεις».

«**Ἡ Κατοχὴ** ἱστορικὴ σκηνογραφία ὑπὸ Γεο. Βώκου. — «Ἡ Κατοχὴ» εἶνε τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐκυριάρχησε τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς καθ' ὅλην τὴν θερινὴν περίοδον. Ὑπερῶσα τὸν σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν 30 συνεχῶν παραστάσεων ἐῤῥασε ρεκόρ, τὸ ὁποῖον ἀμφιβαλλῶ ἂν ἐσημειώθη εἰς τὰ ἑλληνικὰ θεατρικὰ χρονικά. Ἡ ὑπόκρισις ὑπῆρξεν ἀρκετὰ καλὴ αἰ δὲ ἐνδυμασίαι σχεδιασθεῖσαι ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου κ. Θωμοπούλου, πιστόταται καὶ ἀρκετὰ πλούσιαι. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος ἐν ὀλίγοις ἔχει ὡς ἐξῆς: εὐρισκόμεθα κατὰ τὸ 1754 ἢ Ἑλλάς ἐπωφεληθεῖσα τῆς περιπλοκῆς τῆς Τουρκίας μετὰ τὴν Ρωσσίαν στέλλει ἀναρτικὰ σώματα νὰ φέρουν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Ἠπειροῦν καὶ τὴν Μακεδονίαν. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐν Ἑλλάδι φθάσει εἰς τὸ κατακόρυφον, ὅλοι πιστεύουσιν ὅτι ἡγίστερος ἢ εὐλογημένη ἡμέρα καὶ ὅτι ἀρχίζει ἡ ἐκπλήρωσις τῶν πόθων τῶν Πανελλήνων· αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸ τελεσίγραφον τῆς Τουρκίας ἀπαντᾷ συμφῶνως πρὸς τὴν φωνὴν τῆς φιλοπατρίας του, ἀψηφεί τοὺς κινδύνους καὶ τὰς ἀπειλάς τῶν πρέσβων τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας. Ἐμπρὸς λοιπόν! Οἱ Βασιλεῖς θυσιάζουν τὰ πάντα, ἡσυχίαν, θρόνον, ζῶν δια τὴν θρησκείαν τῆς Μεγάλῃς Ἰδέας· οἱ γηραιοὶ καπεταναῖοι σφίγγουν τὰ τιμημένα ὄπλα τῶν μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ κροτήσουν ἄλλην μίαν φωνὴν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος καὶ οἱ νεαροὶ πατριῶται σπεύδουν νὰ ζωσθοῦν τὴν σπᾶθην διὰ νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ τῶν δούλων ἀδελφῶν! Τὸ ὄρατον ὅμως αὐτὸ ὄνειρον δὲν διήρκεσε πολὺ, ὁ Ἀγγλογαλλικὸς στόλος ἐθάνη εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀπεβίβασε στρατὸν, Ἀγγλὸς δὲ ἀξιωματικὸς τρεῖς τύπτει τὴν γῆν μετὰ τὸ σκῆπτρόν του εἰς σημεῖον ὅτι τὴν ὑπεδούλωσεν. Ὁ Ὀθων ἀναγκάζεται νὰ δώσῃ προφορικὴν διαβεβαίωσιν οὐδετερότητος, καὶ τότε μετὰ βουρκομένα μάτια διότι τὸ γλυκὺ αὐτὸ ὄνειρον ἐσδέσθη τόσον γλῆγορα φωνάζει πρὸς τοὺς ἀπληροσθέντες πολίτας: «Ἐτελείωσεν ἡ ὑπόθεσις τοῦ Βασιλέως σας, τὸ μαρτύριον καὶ τῆς πατρίδος ἢ συμφορὰ ἢ χρησιμείωσεν εἰς τὸ μέλλον πρὸς κραταίωσιν τῆς φυλῆς. Μᾶς ἐδέσμευσαν, τοὺς ἡναγκασάμεν ὅμως νὰ φανοῦν περισσότερον βάρβαροι ἅψ' ὅτι εἶνε, τοὺς εἰδείξαμεν ὅτι ζῶμεν».

Καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν βραχείαν περίληψιν τῆς ὑποθέσεως φαίνεται ὅλον τὸ δράμα εἶνε εἰς ἐπιανὸς τῆς φιλοπατρίας τῶν ἀδικημένων ἐκείνων βασιλέων, οἱ ὁποῖοι ἐτάφησαν μακρὰν τῆς γλυκειᾶς τῶν Ἑλλάδος, τὴν ὅποιαν τόσον ἠγάπησαν. Δυνατὸν νὰ εἶχον πλεῖστα ἄλλα ἐλαττώματα—ἡ ἱστορία ἄς κρίνῃ—ἀλλ' ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν ἡτο εἰλικρινῆς καὶ ὡς μόνον θεὸν ἐλάτρευον τὴν Μεγάλῃν Ἰδέαν. Ὑπῆρξαν ἀτυχεῖς εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος περιστασίων, ἢ μᾶλλον παρασφύρομενοι ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν, δὲν κατάρθωσαν νὰ διακρίνουν ὅποια ὄφειλε νὰ ἦτο ἡ στάσις τῆς Ἑλλάδος καὶ διέπραξαν σφάλμα πολιτικόν.

Ἡ φιλολογικὴ ἀξία τοῦ ἔργου ἐγενεῖν ἀφορμὴν πεισματώδους διαμάχης—δὲν εἶνε δὲ καὶ τόσον

παράξενον τῶν κριτικῶν. — Ἐν ᾧ πολλοὶ ἠρνήθησαν πᾶσαν φιλολογικὴν ἀξίαν εἰς τὸ ἔργον, ἄλλοι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον γνώμην ἔχοντες ἐκφράζονται ἐνθουσιῶδως περὶ αὐτοῦ. Εἰς τῶν τελευταίων ὁ κ. Ξενοπούλος εἰς τὴν ἐν τοῖς Παναθηναίοις δημοσιευθεῖσαν κρίσιν τοῦ περὶ τῆς Κατοχῆς ἐκφράζεται οὕτω: «Ὁ κ. Βώκος—διὰ νὰ μὴ σκανδαλίση τοὺς...! ἀμαθεστέρους—ὀνομάζει τὸ ἔργον τοῦ ἀπλῆν ἱστορικὴν σκηνογραφίαν. Ἄλλ' εἶνε δράμα, δράμα τέλειον. Ἐκτυλίσσεται μετ' ἀρχῆν, μετ' ἔσθην, μετὰ τέλος ὡς κατὰ ὀργανικόν, ζωντανόν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀφαιρέσῃ ἢ νὰ μεταθέσῃ... Εἶνε δράμα τοῦ τελειοτέρου νεοκλασσικοῦ τύπου, γραμμένον μετὰ βαθεῖαν αἰσθησίν τοῦ θεάτρου, αὐστηρῶς σχεδιασμένον, λιτώτατον, εὐγενές, ἀριστοτεχνικόν.... Ἀπεριφράστως καὶ ἀπροκαλύπτως θεωρῶ τὴν Κατοχὴν τοῦ Βώκου ὡς τὸ τελειότερον, τὸ μεγαλύτερον θεατρικόν ἔργον τὸ ὁποῖον ἐγράφη κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους εἰς τὴν Ἑλλάδα».

Ὅποιαδήποτε ὅμως καὶ ἂν εἶνε ἡ ἀξία τοῦ νέου τούτου ἔργου εἰς τὴν θριαμβευτικὴν αὐτοῦ ἐπιτυχίαν συνέτεινε καὶ ἡ στιγμή καθ' ἣν παρουσιάσθη εἰς τὸ κοινόν. Ἀρκετὸς χρόνος διερρουσεν ἀπὸ τοῦ 1862, ὥστε νὰ ἐννοηθῆ ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἢ καταλήξασα εἰς τὴν ἐξοσίαν τοῦ Ὀθωνος οὐδεμίαν βελτιώσιν παρήγαγεν. Ἀψ' ἑτέρου τὸ παράδειγμα τῶν πρώτων μας βασιλέων οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἔτοιμοι ἐπάνω εἰς τὰ λευκὰ τῶν ἄλογα ν' ἀνάψουν τὴν φωτιὰν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ συναρπάξει εὐκόλως ἰδίως ἐνεκα τῶν τελευταίων ἀτυχημάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ κ. Βώκος παρεχώρησε τὴν ἐπὶ διέτιαν ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλίαν τοῦ ἔργου τοῦ ἀποκαϊστικῶς εἰς τὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐθνικὸν Θεάτρον» θιάσον, ὁ ὁποῖος ἀπο τινος δίδει παραστάσεις ἐνταῦθα.

José Maria de Heredia. — Ὁ ποιητῆς José Maria de Heredia, τοῦ ὁποῖου τὸν θάνατον μᾶς ἀνῆγγειλε πρὸ 20 ἡμερῶν περίπου ὁ τηλεγράφος ἐγεννήθη τὸ 1842 παρὰ τὸ Σαντιάγον τῆς Κούσας ἐκ πατρὸς Ἰσπανοῦ καὶ μητρὸς γαλλικῆς καταγωγῆς. Ἐκ νεαρῆς τοῦ ἡλικίας ἐλθὼν εἰς Γαλλίαν ἠκολούθησε τὰ μαθήματα τῆς «Ecole de Chartes» καὶ ἐπολιτογραφήθη.

Νεώτατος ἐσεῖξεν ὅτι εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὸ ἱερὸν τῆς ποιήσεως πυρ: ἡ ποιητικὴ του κλίσις ἤρχισε νὰ ἐκδηλοῦται εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ποιήσεως, εἰς τὸ ὁποῖον ἔπειτα ἐῤῥασε τὴν τελειότητα.

Ἐν ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ του ὡς συγγραφέως εἶνε ὅτι τὰ ποιήματά του, τὰ ὁποῖα κατεργάζεται τελείως, ἔμειναν ἐπὶ πολὺ ἀνέκδοτα, ἐκτὸς ὀλίγων, τα ὁποῖα εὐρίσκοντο διεσπαρμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς ἐφημερίδας, περιοδικὰ καὶ ἀνθολογίας. Ἐπὶ τέλους τῷ 1893 ἀπεφασίσε νὰ τὰ ἐκδόσῃ εἰς ἕνα τόμον ὑπὸ τὸν τίτλον Ἰσπανία· τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰσῆρχετο εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ἡ ὁποία ἐδέχετο εἰς τοὺς κόλπους τῆς τῶν συγγραφέα ἐνός μόνου βιβλίου. Τὸ βιβλίον ὅμως τοῦτο εἶχε πολλοὺς θαυμαστάς. Λαμπρὸς ἀστὴρ τῆς Παρνασσείου πειαιᾶδος ὁ πλεόν ἀγαπημένος μαθητῆς τοῦ Le conte de Lisle, ὁ José Maria de Heredia ὑπέστη τὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἐνδόξου του διδασκάλου, ἀλλὰ τοῦτο χωρὶς καμμίαν βλαβὴν τῆς ἀτομικότητος του. Ἐν ᾧ ἄλλοι διασπείρουν τὴν ἰδιοψύχην εἰς πολλὰ βιβλία καὶ μεταβάλλουν τὴν τέχνην τοῦ γράφειν εἰς ἐπάγγελμα ὁ J. M. de Heredia συνεπύκνωσεν εἰς 300 σελίδας τὸ ὄνειρον καὶ τὴν πείραν μῆς ὀλοκλήρου ζωῆς. Τοιοῦτος ὢν ὁ Heredia πλείστους ὄσους θαυμαστάς ἔσχε καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ ἀφῆνει δυσαναπλήρωτον κενόν εἰς τὴν ποιητικὴν Γαλλίαν.

Ἡ Branla Coeca. — Ἐν ἀπὸ τὰ περιεργα ἐντομα εἶνε καὶ ἡ Branla Coeca: μικροσκοπικὴ, μόλις ἐνός καὶ ἡμισέως χιλιοστομέτρου τυφλὴ καὶ ἄνευ πτερῶν χρώματος ψαῖου, ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν οὐπτέρων καὶ τὴν ὑποδιαίρεσιν τῶν ὀρνιθομυῶν. Ζῆ ἐπὶ τῆς μελίσεως, ἐφ' ἧς προσκολλάται ἰσχυρῶς προτιμῶσα τὸν μεταθώρακα ἀπαντᾷ ἰδίως ἐπὶ τῶν θηλειῶν καὶ πρὸ παντῶν ἐν ταῖς παλαιαῖς καὶ ἐν διαλύσει ἀποικίας, διαφεύγει δὲ τὴν ἀντίληψιν τοῦ κοινού, ἀλλ' οἱ μελισσοκόμοι τὴν γνωρίζουσι καλῶς καὶ τῇ δίδουσι τὸ ὄνομα «μελισσόψευρα». Ὁ κ. Perez ἔδοσε λεπτομερείας πολὺ ἐνδιαφερούσας περὶ τῆς Branla Coeca καὶ εἶνε ὁ πρώτος ἀποκαλύψας τὸν τρόπον καθ' ὃν τρώγει: καθήμενη εἰς τὸ πρόσθιον μέρος τῆς κεφαλῆς τῆς μελίσεως, κτυπᾷ καὶ ξύει μανιῶδως διὰ τῶν ἐμπροσθίων τῆς ποδῶν τὴν βᾶσιν τοῦ χεῖλους, ἔπειτα ὑποχωρεῖ πρὸς τὴν σύμμισιν τῶν κεραίων, ἐπιτίθεται ἐκ νεοῦ πρὸς τὸ στόμα ἕως ὅτου ροφήσῃ τὸ ἐκχειλίον σταγονίδιον τοῦ μέλιτος. Ὁ τρόπος οὗτος, καθ' ὃν ζῆ, ἐξηγεῖ διατὶ ἀποχωρίζομένη τοῦ θύματος τῆς ἀποθνήσκει τάχιστα. Οἱ μελισσοκόμοι τὴν θεωροῦσιν ὡς ἀληθὲς παράσιτον καὶ τὴν καταστρέφουσιν: ὀλίγος καπνὸς διαγέρου τὰς ρίπτει εἰς τὸν πυθμένα τῆς κυψέλης καὶ ἐκεῖθεν σαρώονται εὐκολώτατα.

Μία σύριγγα κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἑβραίων. — Ἡ σύριγγα, περὶ ἧς προκρίεται, εἶνε ἡ τοῦ Σιλοᾶ, ἐφ' ἧς ὁ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Βασιλείας Berthelot, παρέσχε περιεργὸς λεπτομερείας. Κατὰ τὴν παράδοσιν τὴν ὁποῖαν ἐπιβεβαίωσι καὶ χειρογράφον τι τοῦ Σειράχ ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας (727—699 π. Χ.) θέλων νὰ μεταφέρῃ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἠναγκάσθη νὰ προβῇ εἰς διάτρησιν βράχου τινος. Τὸ ἔργον τοῦτο, σπουδαιότατον διὰ τὴν ἐποχὴν του ἀπεδείχθη ὅτι εἶνε τὸ αὐτὸ μετὰ τὴν καλουμένην σύριγγα τοῦ Σιλοᾶ.

Ἐπιγραφή μετὰ ἀρχαίους ἑβραϊκοὺς χαρακτῆρας ἀνακαλυφθεῖσα τυχαίως τῷ 1880 ὑπὸ παιδίων λουομένων ἐν τῷ ὕδατι τῆς σύριγγος δίδει τὰς ἐξῆς στοιχειώδεις περὶ τοῦ ἔργου λεπτομερείας:

«Ἡ διάτρησις ἐτελείωσεν· ὅτε ἡ σκαπάνη τοῦ ἐνός δὲν εἶχεν εἰσέτι κτυπήσῃ τὴν σκαπάνην τοῦ ἄλλου καὶ ὑπῆρχε διάστημα 3 πήχεων, ἠδύνατο ὁ ἐργάτης νὰ ἀκουῇ τὴν φωνὴν τοῦ ἐναντι καλοῦντος αὐτόν, διὰ μίαν μικρῆς ρωγμῆς. Καὶ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς διατρήσεως αἱ σκαπάναι συννητήθησαν. Τὸ ὕψος τοῦ βράχου ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν ἦτο 100 πήχεων. Τότε ἔτρεξε τὸ ὕδωρ εἰς ἀπόστασιν 1200 πήχεων».

1200 ἔβρ. πήχεις εἶνε περίπου 500-530 μέτρα. Καθὼς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται ἤρχισαν τὸ ἔργον ἐκ τῶν δύο μερῶν τοῦ βράχου, δὲν ἐφαντάζοντο δὲ ὅτι θὰ ἦτο τόσον τὸ μήκος τῆς σύριγγος, ἀψ' οὐ ἢ κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπόστασις τῶν δύο περᾶτων τοῦ ἔργου εἶνε μόλις 330 μέτρα. Ἄλλ' ἡ σύριγγα

σχηματίζει τεθλασμένην γραμμὴν ἐκ τῆς δυσκολίας τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς διευθύνσεως εἰς ὑπόγειον ἔργον διὰ τῶν τεχνικῶν μέσων, τὰ ὁποῖα διέθετον πρὸ 25 αἰῶνων. Βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃσι τὴν ἀπαιτησὴν νὰ συναντηθῶσι κατ' εὐθείαν γραμμὴν καὶ ἀκολουθούντες τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν μήκος τῆς διατρήσεως. Ἐν τούτοις τὸ σημεῖον τῆς συναντήσεως δὲν ἀπέχει πολὺ τοῦ μέσου τῆς σύριγγος καὶ ἡ διευθύνσις τῶν ἀντιθέτως ραζομένων ἐργατῶν πολλακίς ἐτροποποιήθη ἐπὶ τῇ βάσει παρατηρήσεων τῶν μηχανικῶν τοῦ Ἐξεκία, αἱ ὁποῖαι δὲν γνωρίζομεν πῶς ἐγένοντο. Τέλος ἀναμφιδόλως, ὡς καὶ ἡ ἐπιγραφή λέγει, θὰ ὠδηγήθησαν εἰς τὴν συνάντησιν καὶ ἐκ τοῦ ἤχου.

Ἡ σύριγγ ἔχει πλάτος ποικίλλον ἀπὸ 0,60—0,90 τοῦ μέτρου καὶ ὕψος φθάνον ποῦ μὲν τὰ 3 μέτρα ποῦ δὲ κατερχόμενον μέχρι 0,60 τοῦ μέτρου συμφώνως πρὸς τὴν φύσιν τοῦ βράχου. Τὸ ἔδαφος τῆς σύριγγος εἶνε σχεδὸν ὀριζόντιον καὶ τοῦτο περιποιεῖ τιμὴν εἰς τοὺς μηχανικοὺς τοῦ Ἐξεκία.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἡ πυρκαϊὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως. — Δὲν θὰ ἔμεινε βεβαίως Ἑλληνικὴ καρδιά, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἐκλαύσῃ καὶ νὰ μὴ ἐπόνεσῃ δια τὴν καταστροφὴν τῆς Ἑλληνικωτάτης Ἀδριανουπόλεως. Αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν περιστασίν ταύτην εἶνε μεγάλαι· ἡ Ἀδριανούπολις ὑπῆρξε τὸ προπύργιον εἰς τὸ ὁποῖον ἔθραύθησαν ὅσαι αἱ προσπάθειαι τῶν Βουλγάρων πρὸς κάθοδον πρὸς Νότον. Μετὰ τὴν ἀνθίζουσαν κοινότητά της, ἡ ὁποία διετήρησε σχολεῖα τέλεια ἀρρένων καὶ θυλέων καὶ σπουδαία φιλανθρωπικὰ καταστήματα, μὲ τὸν ἑλληνοπρεπῆστατον πληθυσμὸν της, ὁ ὁποῖος εἶχεν εἰς τὰς χεῖράς του τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἐμπορίου, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς βιομηχανίας ἀπέκρουσεν ἐπανειλημμένως πᾶσαν ξενικὴν εἰσβολὴν καὶ ὑπῆρξεν ἀείποτε εἰς τῶν κυριωτέρων στυλῶν σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Σήμερον αἱ σπουδαιότεραι ἑλληνικαὶ συνοικίαι τῆς Μητροπόλεως, Χριστοῦ καὶ Παναγίας μετεβλήθησαν εἰς ἄμορφον σωρὸν ἐρειπίων ἀπὸ δὲ τὰς δύο ἀρχαιοτάτας ἐκκλησίας, ἐν αἷς περιείχοντο ἠθυσανροὶ τέχνης, δὲν μένουσι εἰμὴ μερικοὶ μαυρισμένοι τοῖχοι. Ἐκ θαύματος διεψύγον τὴν καταστροφὴν ἡ μητρόπολις καὶ τὸ Γυμνάσιον· τὸ Ζάπειον ἐσώθη χάρις εἰς τὸν ἠρωϊσμὸν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν 18 Ἑλλήνων, οἵτινες κλεισθέντες ἐντὸς αὐτοῦ ἐπὶ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν ἐπάλαιον κατὰ τοῦ πυρός. Πλεον τῶν 500 οἰκιῶν ἐκάνσαν οἱ χθὲς εὔποροι πρόμαχοι τοῦ Ἑλληνισμοῦ πλανῶνται σήμερον ἄστεγοι καὶ πένντες. Ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ τὰ καθήκοντά του.

Οἱ σεισμοὶ τῆς Καλαβρίας. — Αἱ νότιαι ἐπαρχίαι τῆς Ἰταλίας ὑπέστησαν μεγίστην καταστροφὴν ἀπὸ τὸν φοβερόν σεισμὸν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου. Αἱ πρῶται δονήσεις ἐγένοντο εἰς τὰς 2 καὶ 42' τῆς πρωίας, καταστρέφουσαι τὰ πάντα εἰς ἑκτασὶν μίλους 100 χιλιομέτρων καὶ πλάτους τοῦλάχιστον 20. Τὸ ἔδαφος ἐσχίσθη εἰς ὀριζόμενα σημεῖα καὶ ὀλόκληρα χωρία κατεστράφησαν. Μανιώδη κύματα εἰσέβαλλον εἰς τὰς παρατὴν παραλίαν οἰκίας καὶ τὰς κατέκλυσαν, αἱ γραμμαὶ τοῦ σιδηροδρόμου

ἐβλάβησαν σοβαρῶς καὶ εἰς μόνον τὸ χωρίον Martirano ἐπὶ 3000 κατοίκων εὐρέθησαν 2200 νεκροὶ ἢ πληγωμένοι. Ἡ σεισμικὴ κίνησις αἰσθητὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐξετάθη ἀπὸ τὸν Σαλέρονος ἕως τὸ νοτιοανατολικώτατον σημεῖον τῆς Σικελίας.

Τὸ Στρόμπολι καὶ ὁ Βεζούβιος εὐρίσκονται ἐν ἐκρήξει. Εἰς τὸ Tiriolo τοῦ σεισμοῦ προηγήθησαν φαινόμενα φωτεινὰ πιθανῶς ἐξ ηλεκτρικῆς πηγῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καταστραφειῶν οἰκιῶν ἀνέρχεται εἰς 10,000 ἐν ᾧ 50,000 ἄτομα μένουσιν ἄνευ στέγης. Ἡ Καλαβρία εἶνε χώρα πλέον πάσης ἄλλης προδιατεθειμένη εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῶν κατακλυσθῶν. Οἱ σεισμοὶ ἐν αὐτῇ εἶνε συχνότατοι, ἀναφέρομεν τὸν γενόμενον κατὰ τὸ 526 π. Χ. μὲ 120—200 χιλιάδας θύματα, τὴν καταστροφὴν τοῦ Oppido καὶ τῆς Terranova τῷ 1783 μὲ 60,000 θύματα. Αἱ οἰκίαι ἀνετινάσσοντο εἰς τὸν ἀέρα, ὡς ἀπὸ ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, κατὰ τὸν τρομερὸν αὐτὸν σεισμὸν. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα τρεῖς ἐκλονίσθη τὸ ἔδαφος τῆς Καλαβρίας τῷ 1886, 1887 καὶ 1894.

***

Ἀγῶνες. — Τὴν Κυριακὴν 10/23 86βίου ἐτελέσθησαν οἱ πρῶτοι ἀγῶνες τοῦ «Συλλόγου τῶν Φιλῶλων». Κόσμος παρέστη πολὺς, τοὺς δὲ ἀγῶνας ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας τῶν ἡ Α. Ε. Διοικητῆς Ἀλεξανδρείας, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Σκωτίδης, ἡ Α. Π. ὁ Μητροπολίτης Τριπόλεως καὶ ἄλλοι πολλοὶ μεταξὺ τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν. Εἰς τοὺς ἀγῶνας ἔλαβον μέρος 28 ἀθληταὶ ἀγωνισθέντες εἰς τὸ μονόζυγον, δίζυγον, κρίκους, ἄλματα, σφαῖραν, δίσκον, δρόμους καὶ ἄρσιν βαρῶν.

Μεταξὺ τῶν ἀθλητῶν διεκρίναμεν τὸν νεαρὸν Ε. Τσαλουμῆν, ὅστις ἀνεδείχθη καὶ πρωταθλητῆς λαβῶν καὶ τὸ ἐπαθλον, ἀργυροῦν κύπελλον προσφερθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Α. Μπενάκη, καὶ τὸν κ. Δεσποτόπουλον ὅστις ἐξετέλεσεν ὀρειοτάτας ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ μονοζύγου, διζύγου καὶ κρίκων.

Σχολεῖα. — Ἐγένετο ἡ ἐναρξὶς τῶν μαθημάτων ἐν τοῖς ἡμετέροις σχολείοις, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφήντων μαθητῶν ὑπερέβη τὸν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἡ σχολὴ ὅμως ὑπέστη ἀληθῆ ἀπώλειαν διὰ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ κ. Βενετοκλή, εἰς δὲ τὸσα ὀφείλει. Οἱ παλαιοὶ τῶν μαθητῶν εἰς οὗς ἐδίδαξε τὸν ζῆλον τῆς σπουδῆς καὶ τὴν χρηστούθειαν δὲν θὰ λησμονήσουν ποτε τὴν γλυκειὰν του μορφήν.

***

— Ἐξεδόθη ἡ Πινakoθήκη τοῦ Ὀκτωβρίου μὲ ἐκλεκτὴν ὕλιν. Περιεχόμενα Ἡ δύο ψυχῆς ὑπὸ Εἰρήνης Ἀθηναίας. Σὺγχρονοὶ Ἑπτανήσιοι ἰστορικοὶ ὑπὸ Μαρῖνου Σιγούρου. Ἡ ὀπερέττα ὑπὸ Τη. Μωραϊτίν, ὁ Chopin ὡς ἄνθρωπος. Ἰθάκη καὶ Δαιμόφελος ὑπὸ Ἀθ. Λεκαστῆ.

— Ἐλάβομεν τὰς «Σελίδας» τοῦ κ. Καλογεροπούλου. Θὰ γράψωμεν περὶ τούτων προσεχῶς.

